

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه شنبه (۱۱) آبان ماه ۱۳۵۰

فهرست مطالب

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقایان : دکتر رئیسی
اسعد رزم آراء - خورشید - طلوعی - خانم دکتر
دولت‌شاهی - دکتر لقمان‌آدم .
- ۳ - تصویب صورت جلسه قبل .
- ۴ - تقدیم یک فقره سنوال بوسیله آقای دکتر
رئیس .
- ۵ - تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای دکتر
کاشفی معاون وزارت دارائی .
- ۶ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون
دادگستری راجع به لایحه الحاق دولت ایران به
کنوانسیون جلوگیری از تصرف غیر قانونی هواپیما
و ارسال به مجلس سنا .
- ۷ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون
راه راجع به لایحه پروتکل اصلاحی کنوانسیون
بین‌المللی هواپیمائی کشوری و ارسال به مجلس سنا .
- ۸ - طرح و تصویب گزارش یک فوریتی
کمیسیون نظام راجع به لایحه اجازه پرداخت مزایای
ویژه به افسران و درجه داران ارتش شاهنشاهی و
ارسال به مجلس سنا .
- ۹ - طرح و گزارش شور اول کمیسیون کشور
- ۱۰ - تقدیم سه فقره سنوال بوسیله آقای
فرهادپور .
- ۱۱ - ادامه مذاکره در گزارش شور اول
کمیسیون کشور راجع به لایحه الحاق یک تبصره
بقانون تأسیس شرکت اتوبوسرانی در شهرها .
- ۱۲ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون
امور استخدام راجع به لایحه تبدیل فروشگاه مرکز
صنایع دستی بشرکت سهامی فروشگاه مرکز صنایع
دستی و ارسال به مجلس سنا .
- ۱۳ - طرح و تصویب گزارش یک شوری
کمیسیون محاسبات راجع به لایحه تفریح بودجه سال
۱۳۴۹ مجلس شورای ملی و ابلاغ بدولت .
- ۱۴ - اعلام وصول و قرائت نامه‌های مربوط به
پنج فقره لایحه قانونی از مجلس سنا .
- ۱۵ - اعلام وصول و قرائت نامه رسیده از دولت
در اجرای قانون تأسیس شرکتهای بهره‌برداری از
اراضی زیر سدها .
- ۱۶ - اعلام وصول و قرائت دو نامه رسیده از
دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات .
- ۱۷ - بیانات بعد از دستور آقای دکتر کامک .
- ۱۸ - ختم جلسه .

مجلس ساعت ده صبح بریاست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان:

دکتر سعید حکمت - جعفر پیمان - دکتر دادفر -

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

نجد شیبانی - خورشید - اولیاء - دکتر بازرگانی - جوانشیر - رامبد - دکتر یحیی بهبهانی - جهانی - دکتر خطیبی - دکتر رشتی - شاهنده - دکتر شمس - طباطبائی دیبا - دکتر علوم - فروتن - دکتر فروزین - دکتر قهرمان - کشفی - دکتر کفائی - موقر - نیکپور - دکتر یزدان پناه - بانو جهانبانی - بانو بزرگ نیا ذوالفقاری .

غائبین مریض - آقایان :

فضالی - مجد - عبدالحسین آموزگار - اخوی - شیخ بهائی - صادقی - مهندس عطائی - دکتر مشایخی - دکتر یگانگی .

۲ - بیانات قبل از دستور آقایان : دکتر رئیسی - اسعد رزم آراء - خورشید - طلوعی - خانم دکتر دولتشاهی - دکتر لقمان ادهم

رئیس - نطق‌های قبل از دستور را شروع میکنیم آقای دکتر رئیسی تشریف بیاورید .

دکتر رئیسی - جناب آقای رئیس - همکاران محترم .

در جریان جشنهای شکوهمند دوهزار و پانصدمین سال شاهنشاهی ایران فرصت مغتنمی بود که بحوزه انتخابی خود سفر کنم . بی تردید يك اصل مسلم و انکار ناپذیر در این مملکت و مردم غیور و شرافتمند ایران همیشه زنده بوده و خواهد بود و آن اینکه صرف نظر از جنبه ظاهری قضیه احساس شاهپرستی و عشق بوطن در خون مردم بوده و جزء وجودی همه هست (صحیح است) اگر ادعا کنم که هیچ نیروئی بالاتر و بالاتر از حس شادوستی و وطن پرستی در مردم ایران نیست بگزارای سخنی نگفته‌ام (صحیح است) .

مردم حوزه انتخابی منم مانند همه مردم این مملکت در روزهای پر عظمت جشن همه شوق بودند و همه وجود سرور و شادمانی تمام مردم روستای چهارمحال و شهر کرد در این جشن سر از پا نشانخته بودند و مسئله مهم ادراک و فهم این جشن بود که مردم غیرتمند و شرافتمند آنرا در نهایت سادگی بکمال داشتند هر کس تا آنجا که امکان داشت در آئین بندی خانه کوچه و محل کسب خود فروگذار نکرده بود و بذل آن همه احساسات پاک و بی شائبه

که مردم شهر کرد پدر از پدر به ارث برده اند به ایشان غرور میداد و امیدواری بیشتر .

اجازه میخواهم پیرامون اوضاع عمرانی و اقتصادی حوزه انتخابی خود برای آگاهی بیشتر نمایندگان محترم مجلس شورای ملی مختصر بیانی داشته باشم .

چهار محال و بختیاری و شهر کرد منطقه سرسبز و خرمی است بین خوزستان و اصفهان ، مردم آن پرکار و پرتحرک ، قانع و صبور و مهمتر اینکه عاشق وطنند . چشمه ساران بی شماری که از دل کوههای سربلک کشیده شهر کرد را مشروب میکند چمن زاران بسیاری آفریده است .

شما کمتر جانی از شهر کرد و چهارمحال بختیاری را میتوانی به آن سبزی و خرمی بباید طبیعت از این بابت بخلاف دولت بشهر کرد با لطف بیشتری نگریسته است .

استعداد تکثیر و پرورش دام در شهر کرد آنقدر زیاد است که توصیف شدنی نیست و چنانچه توجهی به این منطقه مصفا و سرسبز میشد شاید در گذشته و امروز با مشکلی بنام مشکل گوشت روبرو نبودیم و بعقیده من دلیل این بی توجهی و بیاهنگی توجه گوشه افتادگی شهر کرد است و گوشه افتادگی هم خود دردی است که با باید درمان شود با باید با آن ساخت .

بیان کلمه گوشه افتادگی برای شهر کرد بیان يك واقعیت است اگر مردمی وسیله ارتباطشان به اطراف قطع باشد و یا ناقص که در اینجا البته کلمه ناقص بودن این وسیله ارتباطی یعنی راه بسیار رساست باید به آنها گوشه افتاده گفت چندین سال قبل دولت تصویب کرده است که راه ارتباطی شهر کرد را به اصفهان از یکطرف و خوزستان از طرف دیگر تکمیل کند و این طرح تصویب شده که فاصله بین خوزستان و اصفهان را بحداقل تقلیل میدهد مدت‌ها است در بوته فراموشی است چنانچه بین تمام کارهایی که در این مملکت انجام شده طرح کشیدن این راه پیاده و عملی شده بود امروز وضع مردم شهر کرد اقتصاد آن‌ها شکوفاتر از وضع فعلی بود از طرف دیگر مسئله پرورش دام و عرضه آن به بازار مملکت در کشیدن خاصی داشت .

فرمولی که دولت در برابر بعضی از مشکلات داخلی عرضه میدارد و انجام میدهد صحیح نمی تواند باشد .

اعمال تسکینی دولت بدین معنی که مثلاً بمجردی که با کمبودی مثل کمبود گوشت و تخم مرغ و لبنیات مواجه شویم از خارج وارد کنیم دیگر شایسته این مملکت پیشرفته نیست (صحیح است) باید دید که بکمرته تخم مرغ که خوراک افراد کم درآمدترین مملکت است چراره کاهش می رود و قیمت آن ۵۰ تا ۶۰ درصد گرانتر میشود .

اینکه در قبال رفتار بی رویه عده ای محترک و سودجو دولت تنهابه وارد کردن تخم مرغ و سایر مایحتاج دیگر قناعت کند کافی نمی تواند باشد (صحیح است)

اصولاً تسکین دادن و رفع مشکل بطور موقت نه کار اساسی است نه کار عقلی باید دفع علت کرد (صحیح است) .

و مسیبین و عاملین این اعمال را که هیچ چیز غیر از سودجویی شخصی رانمی شناسند به مجازات رساند .

زمانی بود که در این مملکت تخم مرغ و بوه گندیدگی میگذشت و با وجود ارزانی قیمت و مصرف عادی بازم بلامصرف میماند چطور شد با وجود ازدیاد تولید به نسبت ازدیاد خواسته آنها در ماه مبارک رمضان مردم با مشکل کمبود تخم مرغ روبرو میشوند .

رفع مایحتاج اولیه مردم چیزی نیست که بتوان بیش از این به آن بی اعتنا بود این مملکت وسیع است و استعداد هر کاری را دارد فقط حسن نیت بیشتر می خواهد و طراحی و کارشناسی و پیش بینی قبلی (صحیح است) و دولت میتواند در این مدت نسبتاً مدید کاری کند که مردم گناه و بی گناه و بصورت استمرار و بخاطر مایحتاج غذایی اولیه خود با در دسر روبرو نشوند اصولاً رفتار و واکنش دولت در قبال گرانفروشی و محترک مانند رفتار مغلوب در مقابل غالب است (صحیح است) (عباس میرزائی - هیچ اینطور نیست) (فرهادپور - کدام چیز را ارزان کردید؟) (اسلامی نیا - حالا از بالا رفتن قیمت ها جلوگیری شده خودش خیلی مطلب است) اگر دولت در برابر هر کس که نسبت به مردم بی رحمی نشان میدهد بی اعتنائی و سکوت نشان دهد این توهم پیش میآید که ارتباطی یا معنوی یا

هیچ نوع اشکالی برای ادامه و کشیدن راه تصویب شده شهر کرد و ارتباط این منطقه حاصلخیز بخوزستان و اصفهان موجود نیست فقط کمی توجه میخواهد که باید منتظر بود و صبر کرد که آیا دولت این کار را عملی خواهد کرد یا نه ؟

بهترین کارگران و کارگران فنی یعنی تکنیسینهای کارخانه ذوب آهن آریا مهر از مردم پر نیرو و متحمل شهر کرد چهارمحال تأمین شده است و در حال حاضر کارخانه ذوب آهن تصمیم دارد که راه پنجاه کیلومتری حدفاصل حدود اصفهان را تعریض و تکمیل کند آیا اینکار مانعی خواهد داشت که تعریض این راه را تا شهر کرد مرکز چهار محال و بختیاری ادامه دهند تا ضمن کمک کلی به وضع اقتصادی و ارتباطی این منطقه مانع تصادفات و حشتناک و مرگبار روزانه منتج از راه بی رویه فعلی شود .

هیچ عاملی برای مردم شهر کرد مهمتر و حیاتی تر از ارتباط دادن آنها بدو استان خوزستان و اصفهان نمیتواند باشد .

چهار محال با آنهمه چشمه ساران و کوههای سبز و خرم و چشم اندازهای طبیعی اگر مورد توجه قرار گیرد و با خارج از دنیای خود به نحو کامل مرتبط شود مرکز بیلاقی مصفا و خرمی خواهد بود

که بی شک میتواند روز های گرم و توان بر تابستان بروی میهمانان داخلی و مهمتر شیخ نشینهای خلیج فارس آغوش باز کند و با گرمی و صفا آنها را پذیرا باشد گذشته از اینها فعالیت و سرمایه گذاری انسانی و مادی که بمنظور ازدیاد و تکثیر دام در شهر کرد و چهارمحال بختیاری میشود بخاطر تسهیل نبودن راه ارتباطی نه کافی است و نه با رغبت مطلوب دنبال میشود و حق اینست که دولت که سالها با کمبود گوشت و دام روبرو بوده و به موازات ازدیاد نفوس در این مملکت این احتیاج روز افزونتر خواهد بود و همیشه دست بسوی خارج دراز کرده است به این منطقه کارشناسان مخصوص گسیل دارد تا ثابت شود که يك منطقه نسبتاً محدود از این مملکت بزرگ اگر بصورت جدی و با فرمول خاص و حساب شده مورد توجه قرار گیرد میتواند یکی از مشکلات اساسی ما را حل کند (صحیح است)

احساسی بین دولت و محکرم که معمولاً طبقه‌ای قوی و با نفوذ است موجود است و این ارتباط چه باشد و چه نباشد از دید مردم قابل اغماض و بخشش نیست (صحیح است) این بچه گانه است که تصور کنیم وارد نمودن تنی چند تخم مرغ و لبنیات و گوشت میتواند واکنش منطقی در برابر محکرم باشد و یا ضربه‌ای بر پیکر بی رحم آنها و از طرف دیگر با سخنگوی احتیاج مردم. باید در این مملکت به تولید متوسل شد تولیدی که زاینده و آورنده برای تمام مردم از هر طبقه و صنف باشد (صحیح است).

اگر دیگران تولید کنند و ما مصرف - همه عمر مصرف کننده ایم (آفرین) و قتهای زیادی بوده است که اگر دولت نقشه داشت و پیش بینی و کنترل میکرد مالتولید کننده بودیم و این دیگران بودند که مصرف کننده بودند (آفرین) احتیاج روز افزون است. نیروی کار هست. شرایط موجود هست. سرمایه حاضر. ولی با کمال تأسف راهمائی دولت مفقود (احسن).

در هر حال امیدوارم که سخن امروز من مؤثر افتد و دولت با بصیرت کافی تری به این امور ساده ولی حیاتی بیاندیشد. و فکر و چاره جوئی کند و همانطور که قبلاً تشریح شده شهر کرد با واقع بینی نگاه کند (احسن - احسن) رئیس - آقای اسعد رزم آرا بفرمائید.

اسعد رزم آرا - با اجازه مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی. همکاران عزیز با کمال خوشوقتی بنام خداوند و بنام شاهنشاه نخستین سخنانم را در ساحت مقدس مجلس شورای ملی وقتی آغاز میکنم که هنوز بحث جراید دنیا درباره جشنهای ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی ایران ادامه دارد و از آن به نیکی و عظمت یاد میکنند (صحیح است) و من با اغتنام فرصت و توجه بحرفه روزنامه نگاریم و برای ثبت در تاریخ و اطلاع بیشتر همکاران محترم از چند روزنامه و مجله خارجی که شعاع عملشان در سطح جهانی چشمگیر است مطالبی که هریک بازگو کننده موقعیت ممتاز ایران در دنیای آشفته کنونی و برهانی قاطع از عظمت و شکوه جشنهای شاهنشاهیست تهیه کرده‌ام که برای جلوگیری از اطاله کلام در نقل آنها باختصار مبادرت می‌نمایم

قبل از آنکه بدانها اشاره کنم. باید بعرض نمایندگان محترم مجلس برسانم که هفته گذشته در مسافرت کوتاهی که بحوزه انتخابیه نمودم شاهد احساسات پاک و صمیمانه و غرور انگیز مردم شاهدوست نسبت بشاهنشاه آریامهر بودم (احسن) در مراسم متعددی که بمناسبت اعطاء پرچم دربار شاهنشاهی با حضور قاطبه اهالی. روحانیون، اعضاء حزب ایران نوین در مسجد صفی. دبیرستان پهلوی میدان بزرگ شهر با شرکت چندین هزار نفر تشکیل گردید صادقانه بشاهنشاه اسلام پناه دعا کردند (آفرین) و به بنده مأموریت دادند که منعکس کننده احساسات شاهدوستی و علائق وطن پرستی آنان در ساحت مقدس مجلس شورای ملی باشم (احسن).

عرض دیگر آنکه، شاهنشاه آریامهر در مراسم چهارم آبان در برابر صرف مدیران مطبوعات ضمن مقایسه مطبوعات ایران و جهان مدیران مطبوعات را مورد تقدیر قرار داده و بدینوسیله گرانیهاترین پاداش را بر کن چهارم مشروطیت اعطا فرمودند.

بهین مناسبت از سوی آنان مراتب سپاس و تشکر روزنامه نگاران ایران را در این ساحت مقدس به پیشگاه همایونی معروض میدارد.

ضمناً چون افتخار شرکت در نمایشگاه پیشرفت استانها را بساعده‌ای از نمایندگان مجلس داشتم و اقامت این نمایشگاه بهترین نمودار ترقی و تکامل کشور است و بهمین دلیل متجاوز از سه ساعت ونیم وقت شاهنشاه و شهبانوس صرف بازدید از چند غرفه گردید و این امر انعکاسی از علائق شاهنشاه آریامهر بامور مختلف سراسر کشور است (صحیح است).

این نمایشگاه نشان میدهد که در ظرف مدت کوتاهی کشور ما بعزت داشتن بسازده در صد رشد اقتصادی به ترقیات شگرفی نائل شده‌ایم (صحیح است) و حالا بر میگردد بمطلب اصلی در مورد جشنها.

نیوزویک نشریه معتبر و مشهور امریکا تحت عنوان جشن زادروز ایران جشن بزرگترین جشن تولد همه زمانها بشمار میرود می‌نویسد.

نمی‌توان منکر شد که ایران با جهشهای سریعی در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی بجلوگام برداشته است و هیچ انتقاد کننده جدی نمیتواند بگوید که شاه خواستهای ملت خود را نادیده گرفته است برعکس آشکار است که او از زمان انقلاب سفید تا به امروز ایران را شخصاً بسوی يك ترقی نسبی رهبری کرده و سرنوشت عامه مردم ایران را از بیخ و بن بهبود بخشیده است در حالی که روزنامه اکونومیست معتبرترین نشریه انگلستان با عنوان پس از تخت جمشید مینویسد ایران اکنون قدرتی است که باید روی آن حساب کرد رژه‌ارابه‌ها، سواران، جنگ آوری که متوالیاً سلسله‌های شاهنشاهان ایران را مجسم میکردند به رژه سربازان سخت‌کام نیروهای مسلح شاهنشاهی ایران منجر شد یعنی ایران دوباره به کشوری مبدل شده است که باید رویش حساب کرد (صحیح است) نکته

بسیار چشم گیر این است که ایران در مسیر است که نیرومندترین قدرت اقتصادی و نظامی در خاور میانه بشود و انشاء الله خواهیم شد «بدر آمد سالانه‌ای که بعد از ژاپن دومین کشور جهان میباشد (صحیح است) استدعا میکنم «به این جمله همه آقایان توجه بفرمایند چون برای همه ما غرور انگیز و افتخار آمیز است «با گسترش و توسعه نیروهای مسلح که در جریان است ایران تیول هیچکس نخواهد بود با وجود آنکه ایران هنوز پیوندهائی از طریق اتحاد سنتی با غرب دارد معذرتاً نسبت مهمانان دعوت شده در تخت جمشید مبین جهش کشور بسوی موفقیتی است که متکی بر قدرت آن کشور است همانطور که دیدیم پرزیدنت پادگودرنی و نماینده جین هردو در تخت جمشید حضور داشتند.

باتوجه باینکه میدانیم فرانسه دنیای آزاد روزنامه نگاریست شاهد آخر هم از این کشور دارم مجله پوان - دوو (Point de Vue) چاپ پاریس طی بحث جالبی با عنوان احساسی که جشنهای تخت جمشید بمن دست داد مینویسد.

اینکه که بار دیگر سکوت بر تخت جمشید و ویرانه‌های آن حکم فرمائی میکند در باره تخت جمشید چه میتوان گفت و از تخت جمشید که اینقدر تعریف کرده‌اند چه میتوان اضافه کرد؟ هیچ، مگر اینکه انسان قدرت درونی

را که به او در آن روزها به هنگامی که شهر مقدس حیات دو باره بدست آورده بود باز یابد و سعی کند قدوت را تشریح نماید. همه چیز از آرامگاه کوروش در پاسارگاد آغاز شد آیا این کلمات افسون آمیز بود یا دعا بود که اعلیحضرت همایونی شاه ایران در برابر آرامگاه کوروش شاه شاهان خواند؟

هر چه بود حضار ساکت بودند. افسون زده بودند زیرا احساس میکردند این يك گفتگوی دو نفره بعد از ۲۵۰۰ سال بین دو شاهنشاه هم سطح و دارای ایمان مشترک یعنی ایمان به عدالت و آزادی بشر میباشد. این سکوت که تنها یادتند جرأت داشت آنرا در هم شکنند مملو از پیام و بازم هم بود در آن لحظه انبوه جمعیت که طبق برنامه در آنجا از گوشه جهان گرد آمده بودند و هر يك از حضار عقاید و علائق مخصوص بخود داشت.

هر گونه خویشن داری فردی را ترک گفت و موجی از تحسین سراسر وجود یکایک حضار را فرا گرفت زمان و مرزها از بین رفت این لحظات کمال روحی بسیار نادرند لحظاتی که هر فرد شب بنمایش یک زیبایی واحد می‌پردازد و خویشن را فراموش میکند. در این لحظه بود که معنای واقعی جشنهای تخت جمشید از ورای عظمت عادی ظاهر گردید و ما آنرا با «چشم دل» مشاهده کردیم لحظه دیگر که ما توانستیم عظمت واقعی این جشنها را درک کنیم فردای آنروز بود که با حضور شاهان و سران کشورها و ۶۰۰ نفر خبرنگاران خارجی مراسمی در تخت جمشید برپا شد که تفصیل آن وقت زیادی میخواهد و باعث اطاله کلام میشود و چون وقت دارد تمام میشود و الان باتذکر جناب آقای رئیس مواجه میشوم باختصار میردام باری آنچه در بالا گفته‌ام بطور پراکنده و نامنظم و مستقلاً دنیا بود را دیو تلویزیونی نیز در این باره مطالبی داشتند رادیو ام، بی، سی، M. B. C. امریکا و سی، بی، اس، C. B. S. کانادا، او، آر، بی، T. R. U. فرانسه، هم چنین رادیوهای پکن، مسکو، پاکستان، کلن و دهها فرستنده دیگر که شرح آنها از حوصله نمایندگان محترم خارج است ولی دروغ بود این حقایق نگفته بماند (صحیح است).

در پایان عرابضم از اقدام پاره‌ای از دستگاههای

دولتی نسبت برفع حوائج حوزه انتخابیهام ملایر سپاسگزارم.

از وزارت آموزش و پرورش که که بود دبیران ملایر را تاحدی بر طرف ساخت تشکر دارم و از دکتر ولیان وزیر فعال و میهن دوست تعاون و امور روستاها در مورد کمک بزارعین ملایر مراتب سپاس مردم و کشاورزان شریف ملایر را ابراز میدارم از وزارت راه بخصوص وزیر پرکار و دلسوز آن آقای شالچیان به سبب توجه و نظارت دائمی که در کار اسفالت توره ملایر مبذول میفرمایند تشکر دارم و از حوصله ای که نمایندگان محترم برای استماع این تازه و کبیل جدید الناطق نشان دادند تشکر مینمایم (احسن - احسن).

رئیس - آقای خورشید بفرمائید.
خورشید - با کسب اجازه جناب آقای رئیس - نمایندگان محترم

برای اینجانب موجب کمال افتخار و مباهات است که سالروز ولادت فرخنده اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهرو و الاحضرت ولایتهدر ضابطه اولی را از طرف اهالی شاهدوست و وطن پرست شهر تاریخی نیشابور به پیشگاه اعلیحضرتین و ملت ایران تبریک و تهنیت عرض کنم (احسن).

وجود مسعود شاهنشاه آریامهر، همچون کوکبی فروزان در آسمان حیات ایران درخشید، بالا آمد، و بزندگی سرد و افسرده مردم این مرز و بوم گرمی حیات بخشید، تاریخ ایران را با دستهای توانا و اندیشه بلند خود ورق زد و صفحات نورانی وزرینی در سرگذشت دوهزار و پانصد ساله شاهنشاهی ایران گشود که دنیا آن را جاودانه بر سینه خود حفظ خواهد کرد.

هنگامی که شاهنشاه به سلطنت رسیدند دنیا در آتش جنگ جهانی دوم میسوخت و با ورود ارتش متفقین بایران و مداخلات بیگانگان در امور داخلی، اوضاع کشور فوق العاده بد و امنیت عمومی مختل شده بود و مردم ایران که پیش از وقایع شهریور ۲۰ از رفاه و آسایش و امنیت نسبی بهره مند بودند دچار رنج و ناراحتی شدند. شاهنشاه در کتاب «مأموریت برای وطنم» درباره اوضاع آن زمان مینویسد: ... در طول مدت اشغال

کشورم یکدم از غم و اندوه آسوده نبودم و بسیاری شبها تا صبح از شدت نگرانی بیدار بودم، بهر طرف چشم میانداختم کشورم را گرفتار بدبختی و مشقت میدیدم و روح من از آزمندی بعضی از ثروتمندان ایرانی که پشت پا بمنافع کشور و رفاه مردم زده بودند بیشتر از همه رنج میبرد.

این مشکلات که سالها فکر شاهنشاه را بخود مشغول داشته بود موجب گردید که برای رفع بیهودتیهای اجتماعی و فراهم آوردن موجبات رفاه و آسایش ملت ایران يك انقلاب عمیق را پی ریزی نمایم. سرانجام با اعلام اصول دوازده گانه انقلاب مشکلات از سر راه برداشته شد و تاریخ کشور ایران ورق خورد و عصر جدیدی آغاز گردید که کشور ما را بطرف دروازه های طلائی عظمت و تمدن جلو برد. (صحیح است).

در مدتی کمتر از ده سال که از نظر عمر يك جامعه زمان بسیار ناچیزی است در پرتو اراده و اخلاقیات فکری و رهبری شاهنشاه آریامهر اصول انقلاب سفید به مرحله اجرا درآمد و بتمام آرمانهای اصلاح طلبان تاریخ گذشته و همه پیشروان نهضت های ملی که در طول تاریخ دوهزار و پانصد ساله شاهنشاهی ایران تحولات سازنده و دگرگون کننده را در جهت تأمین عدالت اجتماعی و رفاه عمومی آرزو میکردند پاسخ مثبت داد.

طرح جهانی بیکار با بیسوادی بفرمان شاهنشاه آغاز شد و لژیون خدمتگزاران بشر بصورت بین المللی پیشنهاد گردید و با تأیید و تصویب سازمان ملل متحد گروه های لژیون خدمات ارزنده و انسانی خود را شروع کردند و بالاخره در پایان اجرای کامل و دقیق اصول انقلاب شاه و مردم و بشمر رسیدن نتایج بزرگ و شکوهمند آن شاهنشاه آریامهر با ابتکار برگزاری جشنهای دوهزار و پانصدمین سال بنیادگزاری شاهنشاهی ایران و بزرگداشت مقام ارزنده و انسانی کورش کبیر که بطرزی بیسابقه، و با عظمت و شکوه هر چه تمام تر انجام شد ملت خود را باوج افتخار و عظمت رساندند (صحیح است) و پس از ۲۵۵۰ سال اوجی نوین در زندگی ملت ایران پدید آوردند و از خلال ۲۵ قرن شاهنشاهی جامعه ای پیشرفته و نظامی شکوهمند را بجهانیان عرضه داشتند.

ملت حق شناس ایران که همواره شاهنشاه آریامهر را یادگار عزیز نجات دهنده کشور خود و وارث تاج و تخت شاهنشاهی کورش کبیر و میراث گرانقدر و گرانمایه ملی خود میدانند با ابراز عمیق ترین احساسات شاهدوستی در این جشن بزرگ شرکت و بجهانیان ثابت نمود که رژیم شاهنشاهی ایران رژیم جوادانی و پیوند شاه و مردم تا ابد پایدار و ناگسستی است (صحیح است).

جشنهای بنیان گذاری شاهنشاهی که جادار دسالها در باره اثرات و نتایج ارزنده مادی و معنوی آن بحث شود نه تنها از نظر یادآوری عظمت و افتخارات گذشته و فرهنگ و تمدن کهن ما دارای ارزش فراوان بود بلکه از جهت شناساندن پیشرفت و ترقیات قابل توجهی که در زمانی کوتاه در کلیه شئون زندگی ملت ایران حاصل شده فوق العاده حائز اهمیت است. هزاران طرح عمرانی و بهداشتی و فرهنگی به مرحله اجرا درآمد و به میمنت و مبارکی جشنها، بنام نامی شاهنشاه آریامهر افتتاح گردید.

در شهرستان نیشابور حوزه انتخابیه اینجانب مانند سایر نقاط ایران در تمام مدت جشنها مجالس شادی و سرور و نیایش بطرزی بیسابقه و باشکوه برگزار بود و من از نزدیک شاهد و ناظر احساسات عمیق مردم نیشابور نسبت بشاهنشاه آریامهر بودم و میدیدم که طبقات مختلف مردم چگونه نسبت برهیز عالیقدر خود ابراز حقیقتی و سپاسگزاری مینمایند و چون به بنده مأموریت داده اند که بازگو کننده احساسات پر شور آن ها باشم وظیفه دارم در این ساحت مقدس بنمایندگی مردم شاهدوست نیشابور جشنهای پر شکوه و تاریخی آئین شاهنشاهی را ببینگاه شاهنشاه آریامهر که با رهبری های خردمندانه خود مقام و حیثیت کشور ما را در جهان مترقی امروز بالا برده اند تبریک عرض نمایم (احسن) و از خداوند بزرگ مسئلت میکنم که بشاهنشاه ما عمری دراز ارزانی دارد تا چنانکه آرزو دارند ایرانی آبادتر بوجود آورند.

در خاتمه با اغتنام فرصت اجازه می خواهم بدو آمار مؤسسات نوبنیادی را که به میمنت جشنهای بنیادگزاری شاهنشاهی در نیشابور ایجاد و مورد بهره برداری قرار گرفته و سپس مستدعیات اهالی این شهرستان را که همواره از برکات وجود مسعود شاهنشاه آریامهر بهره مند

و از عنایات شهرباری برخوردار بوده اند باستحضار برسائیم.

مؤسستیکه در مراسم جشنها افتتاح شده:

- ۱- افتتاح ۲۲ باب دبستان.
- ۲- پرده برداری از پیکره خیام و افتتاح بولوار خیام.
- ۳- افتتاح خانه پیش آهنگ.
- ۴- پارک کودک.
- ۵- کشتارگاه مدرن نیشابور.
- ۶- مرکز بهداشت.
- ۷- مسجد راه آهن و سکوی جدید.
- ۸- درمانگاه خرو علیا.
- ۹- خانه ترویج کشاورزی و مسالن ورزشی قدمگاه.
- ۱۰- ساختمان مرکزی تلفن خودکار.
- ۱۱- خانه پرستار و ساختمان رادیولوژی شیر و خورشید.
- ۱۲- افتتاح چهار باب حمام در روستاهای معدن علیا - قره باغ رشید آباد - دولت آباد.
- ۱۳- چاه عمیق و موتور پمپ شرکت تعاونی بزغان.
- ۱۴- شرکت و فروشگاه تعاونی و خانه فرهنگ روستا و مهد کودک در قره باغش و بزغان.
- ۱۵- سالن سرپوشیده ۲۰۰۰ نفری کورش کبیر.
- ۱۶- خانه انقلاب.
- ۱۷- پارک کورش.
- ۱۸- دستگاه الکترو لیز کارخانه زوغن نباتی سرگل کارخانه جدید قندگیری از ماس.
- ۱۹- بهداری چکنه.
- ۲۰- درمانگاه سپاه بهداشت عبداله گیو.
- ۲۱- پاسگاه ژاندارمری خرو.
- ۲۲- مولد برق ۲۲۰۰ کیلو واتنی برق منطقه ای.
- ۲۳- افتتاح ۳۶ شرکت تعاونی روستائی.

مستدعیات اهالی

۱- باتوجه بموقعیت وضع کشور و ترقیاتی که در تمام شئون زندگی نصیب ما شده و باالنتیجه سطح توقعات

جوانان بالارفته تأسیس کاخ جوانان و استخر شنا مورد استدعای اهالی است.

۲- بلحاظ کاهش ذخیره آبهای زیرزمینی در منطقه نیشابور ایجاد واحداث چند سد بر روی رودخانه‌های بار و مسیر آباد و فاروب رمان ضرورت دارد که چون مطالعات آن انجام شده و هم اکنون در وزارت آب و برق موجود است استدعای اهالی اینست که ساختمان این سدها در برنامه پنجم کشور پیش‌بینی شود.

امید است دولت حزبی و خدمتگزار جناب آقای هوبدا که در طول زمام‌داری خود با الهام از نیات خردمندانه شاهنشاه آریامهر قدمهای مثبت و مؤثری در جهت تأمین رفاه و آسایش ملت ایران برداشته‌اند نسبت به انجام مستدعیات اهالی شاهدوست نیشابور توجه خاص مبذول فرمایند (احسن).

رئیس - آقای طلوعی بفرمائید.

طلوعی - جناب آقای رئیس. نمایندگان محترم هفته‌ای که گذشت برای کشور ما و دنیا هفته‌ای تاریخی و فراموش نشدنی بود. در ایران مراسم جشن میلاد شاهنشاه که همواره برای ملت ایران گرمی و شادی آفرین بوده بدنبال برگزاری جشن پرشکوه دوهزار و پانصدمین سال بنیان‌گذاری شاهنشاهی ایران جلوه و شکوه دیگری داشت و انعکاس وسیع جهانی این جشن و تلگرافات تبریکی که از اقصی نقاط جهان و حتی از جانب سران کشورهای که هنوز با آنها رابطه سیاسی نداریم بحضور شاهنشاه ایران مخابره شد این واقعتاً را یکبار دیگر به ثبوت رسانید که برگزاری مراسم شکوهمند جشن دوهزار و پانصدمین سال شاهنشاهی ایران تاجه اندازه در بالا بردن حیثیت بین‌المللی ایران و شناسائی پیشرفتهای کشور ما بجهانیان مؤثر واقع شده و چگونه کشورهای را که تاکنون با آنها روابطی نداشته‌ایم بمسابقه برای جلب دوستی ایران و ادار ساخته است.

جشن دوهزار و پانصدمین سال بنیان‌گذاری شاهنشاهی که موجب اجتماع عظیم و بیسابقه رهبران شرق و غرب جهان در گهواره تمدن انسان گردید یکی از جلوه‌های درخشان سیاست مستقل ملی ایران بود و بسا اینکه نزدیک به سه هفته از تاریخ برگزاری این جشن میگذرد

هنوز در مطبوعات و محافل بین‌المللی از اهمیت و عظمت آن صحبت میشود و مطالبی که از قول رهبران بزرگ دنیا درباره اهمیت این جشن و تأثیر آن در حل مشکلات بین‌المللی انتشار مییابد برآستی مایه مباهات و افتخار هر ایرانی وطن پرستی است.

از نظر بین‌المللی مهمترین واقعه سیاسی هفته گذشته که نقطه عطفی در تاریخ حیات سازمان ملل متحد و منشاء تحولی در سیاست بین‌المللی بشمار می‌آید شناسائی جمهوری خلق چین بعنوان تنها حکومت قانونی چین از طرف سازمان ملل متحد و پذیرفته شدن پرجمعیت ترین کشور جهان بعضویت این سازمان جهانی است. قبل از بحث درباره اهمیت این واقعه که منشاء تحولات بسیاری در روابط بین‌المللی خواهد بود یادآوری این نکته را ضروری میدانم که در باره این مسئله مهم جهانی، دولت ایران بار اهنمائی و ارشاد شاهنشاه سیاست قاطع و روشنی در پیش گرفت (صحیح است) و اقدام شناسائی جمهوری خلق چین و مبادله نمایندگان سیاسی بین دو کشور قبل از طرح و تصویب مسئله عضویت جمهوری خلق چین در مجمع عمومی اخیر سازمان ملل متحد یکبار دیگر تیزبینی و دوراندیشی شاهنشاه ایران را در مسائل مهم جهانی به ثبوت رسانید (دکتر دادفر - صحیح است) و روش قاطع ایران در این مسئله و رأی مثبت ایران بطرح مربوط به شناسائی جمهوری خلق چین بعنوان تنها نماینده قانونی مردم چین جلوه دیگری از سیاست مستقل ملی ایران بود.

درباره اهمیت ورود جمهوری خلق چین بسازمان ملل متحد کافی است به این نکته توجه کنیم که با عضویت جمهوری خلق چین در سازمان ملل متحد این سازمان بزرگ جهانی که تاکنون در زندگی و سرنوشت یک چهارم سکنه کره زمین کوچکترین نقشی نداشت از این پس جامعیت بیشتری خواهد یافت و جمهوری خلق چین نیز که تاکنون در برابر تصمیمات سازمان ملل متحد احساس مسئولیتی نمیکرد، از این پس با مشارکت در تصمیمات مجمع عمومی و شورای امنیت و سایر ارگانهای اجرائی سازمان ملل متحد در حل مسائل مهم جهانی بخصوص مسئله مهم خلع سلاح عمومی و منع آزمایش و گسترش سلاحهای اتمی و

همچنین مسائل مربوط به آسیای جنوب شرقی و خاور میانه عربی با کشورهای دیگر جهان همکاری و تشریح مساعی خواهد کرد.

خوشبختانه جمهوری خلق چین در آستانه ورود بسازمان ملل متحد سیاست صلحجویانه‌ای در پیش گرفته و مسافرت قریب الوقوع رئیس جمهوری آمریکا به پکن باب مذاکرات و بخشی را برای حل مسائل مهم بین‌المللی که همکاری و تشریح مساعی جمهوری خلق چین را ایجاد میکند خواهد گشود.

جمهوری خلق چین برقراری روابط سیاسی با ایران را نیز با حسن نیت و علاقمندی بسیار استقبال کرده و اعزاز هیئتی از مقامات عالی‌رتبه چین برای حضور در جشن دو هزار و پانصدمین سال شاهنشاهی ایران و همچنین حضور نخست‌وزیر و مقامات برجسته چینی در جشن میلاد شاهنشاه ایران در پکن و تکریم و احترام آنان نسبت به رهبر بزرگ ملت ایران آینده روشنی را در روابط ایران و جمهوری خلق چین نوید میدهد.

بعواضات برقراری روابط سیاسی بین ایران و جمهوری خلق چین و سیاست قاطع و روشنی که ایران در جریان مباحثات مجمع عمومی سازمان ملل متحد درباره شناسائی جمهوری خلق چین بعنوان تنها حکومت قانونی چین در پیش گرفت امکانات گسترش روابط اقتصادی و افزایش حجم مبادلات بازرگانی ایران و جمهوری خلق چین مورد توجه قرار گرفته است.

تا قبل از شناسائی جمهوری خلق چین از طرف دولت ایران و مبادله نمایندگان سیاسی بین پکن و تهران مبادلات بازرگانی ایران و جمهوری خلق چین در سطح بسیار محدود و ناچیزی جریان داشت، لیکن پس از برقراری روابط سیاسی بین تهران و پکن امکانات گسترش روابط اقتصادی ایران با جمهوری خلق چین مورد توجه خاص مقامات مسئول اقتصادی دو کشور قرار گرفته و مقدمات مبادله هیئت های اقتصادی بین دو کشور فراهم شده است.

ایران و چین که در قرون گذشته مبادلات بازرگانی وسیعی بایکدیگر داشته‌اند در حال حاضر نیز امکانات فراوانی برای توسعه روابط تجارتمی بایکدیگر دارند،

زیرا بازار هشتصد میلیون نفری چین میدان وسیعی برای مصرف مواد اولیه و کالاهای ساخته شده صادراتی ایران بشمار می‌آید و ایران نیز با پیشرفت سریع اقتصادی خود بازار مناسبی برای مصرف کالاهای صادراتی چین محسوب می‌شود. امتیاز مهم دیگر توسعه روابط بازرگانی ایران و جمهوری خلق چین اینست که ایران و چین میتوانند کالاهای خود را بر اساس معاملات بابابای با یکدیگر مبادله کنند و در این معامله نیازی بمصرف ارز خود نخواهند داشت. بعلاوه کالاهای ساخت چین در مقایسه با کالاهای مشابه کشورهای دیگر، ارزاتر است و تهیه قسمتی از کالاهای مورد نیاز کشور از جمهوری خلق چین نه فقط به پائین رفتن سطح قیمت کالاهای مصرفی مردم کمک خواهد کرد با ایجاد رقابت سالم بین صادرکنندگان کالاهای مصرفی به ایران موجب تنزل بهای این کالاها خواهد شد.

بند راجع به بازار مشترک عراقی داشتم که چون عده‌ای از همکاران هم قصد صحبت دارند بموقع دیگر موکول میکنم متشکرم (احسن - احسن).

رئیس - خانم دکتر دولتشاهی بفرمائید.

دکتر دولتشاهی - جناب آقای رئیس، آقایان، خانم‌ها، همکاران ارجمند، در چند هفته اخیر در داخل و خارج کشور صاحب نظران راجع به جشن های پر عظمت شاهنشاهی دوهزار و پانصد ساله ایران صحبت کرده و مطالب ارزنده‌ای گفته و نوشته‌اند (صحیح است) عده‌ای از همکاران ارجمند که زبان گویای تمام نمایندگان مجلس شورای ملی و در نتیجه بازگوکننده احساسات ملت ایران بوده‌اند از پشت همین تریبون محترم مطالب خود را بیان داشتند و در واقع داد سخن را داده‌اند هر کس از دید دیگری صحبت می‌کند و شنیدن مطالب گوناگون که مبین احساسات ملت ایران از گذشته‌ها و حوادث مختلف است این‌ها غرور انگیز و اسباب سرافرازی ماست (صحیح است) اینجانب میل دارم چند نکته را از نظر میهمانان خارجی ما در تخت جمشید بعرض نمایندگان محترم برسانم. اینجانب افتخار این را داشتم که در ایام جشن در تخت جمشید بودم و باب بسیاری، اگر بسیاری نگویم، با عده‌ای از میهمانان خارجی صحبت میکردم

واز نظر عده دیگری از آنها بوسیله همکاران خودم مطلع میشدم آنچه همه مهمانان از همان لحظه های اول تحسین و تمجید میکردند و تحت تأثیر آن قرار گرفته بودند تشکیلات و نظم و ترتیب ، اجازة بدهید لغت خارجی ارگانیزاسیون را بکار برم چون این لغت معنی خاص خودش را دارد و این يك كلمه ای است که شامل يك معنای وسیعی است و این عبارتی است که دوستان و مهمانان ما تکرار می کردند و از آن اظهار تحسین و تعجب می کردند که بایک چنین تشکیلات وسیع گروه بزرگی از مهمانان عالیقدر باین پرشکوهی پذیرائی میشوند باید بگویم تمام تشکیلات ایران که وظایف مختلفی داشتند هر کدام بنحوا حسن مکمل کار یکدیگر بودند و همه مورد تحسین و اعجاب دوستان خارجی ما قرار می گرفتند يك مطلبی که تمام همکاران محترم اطلاع و توجه دارند و کرازا باز گشوده آن نکته شخصیت شاهنشاه بزرگ و شهبانوی گرانقدر مابود که مهمانان خارجی ساخت تحت تأثیر قرار داده بود بایک نیروی خستگی ناپذیر و باروئی خوش باتوجه به آداب و رسوم شرقی و غربی و بارعایت ظرافت های لازم و حتی ظرافت هائی که کمتر مهماندارها قبلا می توانستند پیش بینی کنند از مهمانان عزیز و عالیقدر خود پذیرائی کردند و ملت ایران باز هم برای بارهای مکرر حسن مهمان نوازی خود را توأم با قدرت و پیشرفت بدوستان خارجی خود نشان داد ایران شناسان افرادی هستند که ایران را از سالهای پیش می شناسند و برای آنها ایران و تاریخ ایران و مجد و عظمت ایران تازگی ندارد حتی این ایران شناسان که خودشان را تقریباً در خانه خودشان حس می کردند از پیشرفت های امروز ایران در اعجاب بودند خانم یکی از ایران شناسان پرسور آلبرز که سالها با ایران در تماس بوده حتی خود این خانم فارسی را خیلی خوب میدانست می گفت در همان روزهایی که در تخت جمشید بودم گاهی فراموش میکردم که آیا ما در همان ایرانی هستیم که ۵ سال پیش هم بودیم برای ایران شناسان که ایران را می شناسند باز تفاوت امسال با ۵ سال پیش تعجب آور بود احتیاج ندارم گفته های بسیاری از بزرگان و روزنامه های خارجی را تکرار کنم ، مانند مطالبی که رئیس جمهور

یوگسلاوی حضرت مارشال تیتو که میگوید اجتماع تخت جمشید اجتماع بسیار مفید و مؤثر برای استحکام صلح بود .

اگر ما حساب کنیم این برخوردهای سیاسی و این برخورد های دوستانه که در يك محیط فوق العاده دوستانه و ساده و صمیمی مثل همین سوار شدن در اتوبوس چگونه از طرف سران کشورها مورد تمجید قرار می گرفت که این میهمانها را بصورت ساده و صمیمانه ای در آورده بود (آقای رئیس فراکسیون اشاره میکنند که وقت خیلی کوتاه است) بنده سعی داشتم مطالبی از این قبیل از قول میهمانهای خارجی بگویم ولی يك نکته در دل خودم هست که میل دارم تذکر بدهم گویا در مقابل دریای تمجید و تعریف و تحسین که در تمام کشورها و مطبوعات دنیا منعکس است اینجا و آنجا يك روزنامه نویس بایک ایرانی نمای مغرضی اگر مطالبی بگوید قابل ملاحظه نیست ولی بنده میخواهم اینجا بگویم که این قبیل مطالب از طرف ملت ایران مردود است (صحیح است) هر زن و مرد ایران باتمام وجود و نیرو در پشت سوگند شاهنشاه بزرگ خود که در مقابل آرامگاه کورش بساد کردند ایستاده است برای اجرای آن سوگند پر عظمت و تکان دهنده (صحیح است - احسن - احسن) .

رئیس - آقای دکتر لقمان ادهم بفرمائید .

دکتر لقمان ادهم - جناب آقای رئیس ، خانم ها ، آقایان ، همکاران محترم من امروز میخواهم بنا استفاده از يك موقعیت فرخنده و خجسته توجه نمایندگان محترم مجلس شورای ملی ، اعضای هیأت محترم دولت و نمایندگان مطبوعات را که در جلسه حضور دارند به یکی از مسائل اساسی مملکت جلب کنم . بعنوان سر آغاز مطلب و حسن شروع مولود مسعود والا حضرت همایون ولایتعهد را به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت فرح پهلوی شهبانوی ایران ، خاندان جلیل سلطنت و ملت ایران تبریک عرض مینمایم (احسن) .

بطوریکه استحضار دارید همه ساله از روز نهم آبانماه که مقارن با سالروز تولد والا حضرت همایون ولایتعهد میباشد تا شانزدهم آبانماه به کودکان اختصاص

یافته و در این هفته که هفته کودک نامیده میشود برنامه های خاصی در مملکت اجرا می گردد .

امروز ، یازدهم آبانماه ، سومین روز هفته کودک است و همین موقعیت فرخنده مرا بر آن داشته مسأله کودکان را بعنوان یکی از اساسی ترین مسائل امروز ایران مطرح نمایم .

برای جلب توجه همکاران محترم به اهمیت مسأله هیچ مقدمه ای گویاتر و شواتر از این جملات علیاحضرت شهبانوی ایران نمی یابم که فرموده اند :

«مسأله کودکان از سایر مسائل زندگی جدا نیست و حتی میتوان گفت در شرایط خاص زمان ما این مسأله در رأس سایر مسائل قرار دارد...»

اهمیت مسأله کودکان هنگامی بخوبی روشن میشود که به آینده بیندیشیم و مسؤولیت و رسالت خطیری را که در قبال نسل فردا برعهده داریم بشناسیم . اگر قبول کنیم که کودکان امروز دنیای فردا را میسازند و اگر نیروی انسانی آینده را که بوسیله همین کودکان تأمین خواهد شد در رشد ملی و توسعه برنامه های ملی و عمرانی در نظر بگیریم به اهمیت مسأله کودکان توجه بیشتری مبذول خواهیم داشت .

برگزاری هفته کودک مسبق به سابقه ای است از سال ۱۳۳۵ در ایران که بدستور والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی روز چهارشنبه سوری را روز کودک نامیدند از سال ۱۳۴۰ باتولد والا حضرت همایون ولایتعهد برای اینکه مردم در شادی خاندان جلیل سلطنت شرکت بیشتری داشته باشند روز نهم آبان به کودکان اختصاص یافت و از سال ۱۳۴۷ بنا به پیشنهاد انجمن ملی حمایت کودکان و تصویب علیاحضرت شهبانوی ایران از ۹ تا ۱۶ آبان به « هفته کودک » اختصاص یافته و در آن مدت مراسمی برگزار میشود .

لازم به یادآوری است که اختصاص يك روز یا هفته به کودکان خاص کشور ما نیست و اینکار که در سال ۱۹۵۲ از طرف اتحادیه بین المللی حمایت کودکان پیشنهاد شد و در سال ۱۹۵۴ در مجمع عمومی سازمان ملل متحد تصویب گردید در متجاوز از شصت کشور جهان برگزار

میشود و حتی در پاره ای از کشورها ماه کودکان گرفته میشود .

در برگزاری هفته کودک دوهدف اصلی منظور نظر است .

اول جلب توجه سازمانها و عامه مردم به اهمیت نقش کودکان و نیازهای آنان در زمینه های فرهنگی بهداشتی ، اجتماعی ، حقوقی ، روانی ، اقتصادی و غیره . . . .

دوم تأمین شادی و سرور کودکان از طریق برگزاری جشنها و مراسم خاص و بوجود آوردن این احساس در آنان که پدران و مادران و همه مردم در اندیشه بهبود زندگی آنان هستند تا از این طریق در ضمیر آنها رخنه شود و باتمام وجود احساس کنند ، شخصیتی دارند و واجد شان و مقامی هستند .

همین هدفها است که ما را مکلف و موظف میکند به کودکان توجهی بیش از آنچه تاکنون شده است معطوف داریم .

در کشورهای بزرگ جهان سهم مهمی از درآمد ملی و بودجه کشور جهت آموزش و پرورش و تغذیه و بهزیستی کودکان و نوجوانان تخصص یافته زیرا نه تنها اعتباراتی که بدین منظور تخصیص یافته از میان نمیرود بلکه بدینوسیله سرمایه گذاری صحیح و قابل اعتمادی برای پرورش افرادی کاردان و شایسته برای فردای جامعه انجام گرفته است .

بموجب آماري که از طرف مراجع بین المللی تهیه و منتشر گردیده و من آنرا در دست دارم کشور روسیه در سال متجاوز از ۳ درصد کل بودجه مملکت را فقط به نگهداری و تعلیم و تربیت کودکان در سنین قبل از دبستان اختصاص داده است و در بعضی کشورهای دیگر این سهم از ۳ درصد نیز متجاوز می کند زیرا امروز گروهی از روانشناسان معتقدند شخصیت و منش کودک در ۵ سال اول زندگی شکل میگیرد و در پایان ۵ سالگی کار ساختن شخصیت کودک نیز پایان رسیده و او از نظر رفتار و شخصیت همان است که در آینده خواهد بود .

قسمت اعظم طرحهای عمرانی و اجتماعی که در ایران بمرحله اجرا گذارده میشود معطوف به افراد است .

فردانی که احتمالاً نه من نه شما و نه هیچک از ما خواهیم بود. فردانی که در حقیقت تعلق به کودکان امروز است. اما ما برای ساختن این کودکان و حمایت آنان چه کرده ایم؟ آنها را چگونه پرورش میدهم؟

ایرانی که امروز با رهبریهایی خردمندانه شاهنشاه آریه‌هر دست‌اندرکار ساختن آن هستیم و بسوی تمدن بزرگ گام برمیداریم در آینده چگونه خواهد بود؟

این قسمتی از فرمایشات گهربار علیاحضرت شهبانوی ایران است که وظیفه ما را بروشنی بیان میکند:

«... بشمر رسانیدن انقلاب بزرگ اجتماعی ایران در گرو پرورش صحیح و آموزش اصولی کودکان و نوجوانان کشور است و مهمترین وظیفه ماکه در دوزان شکوفان سازندگی بسر میبریم ساختن نسل آینده ایران است.»

اکنون که ماکهنسالی شاهنشاهی ایران و عظمت و افتخار دیرین خود را جشن میگیریم نباید فراموش کنیم که این میراث کهن را دیر بازود بکودکان خود میسریم و آنها هستند که عهده‌دار حفظ و حراست آن خواهند بود از اینجاست که رسالت ما و وظیفه ما در آماده ساختن مردان فردای کشور بخوبی تجلی میکند.

همگام با پیشرفت عظیمی که در کلبه شئون کشور تحت رهبری خردمندانه شاهنشاه آریامهر حاصل شده و موجبات سرفرازی و رفاه مردم این مملکت فراهم آمده شهبانوی گرامی ایران نیز با همت والای خود و تلاش خستگی‌ناپذیر سازمانها و جمعیت‌های مختلفی را بوجود آورده و رهبری میفرمایند که در راه بهروزی و بهزیستی و پرورش فکری و جسمی کودکان سهمی بسزا دارند.

مهدهای کودک، پرورشگاهها، شیرخوارگاهها، بیمارستانها، اندرزگاهها، مؤسسات مربوط بکودکان معلول و عقب‌مانده فکری، نایبانیان، کور و لالاها، کتابخانه‌ها، پارکها، زمینهای ورزشی و غیره و غیره یکی پس از دیگری ایجاد شده و در اختیار کودکان و خانواده‌ها قرار میگیرند.

اینهمه تلاش درون کودکان ایرانی و خانواده‌ها نورامیدی تابیده و نوید آینده مرفه و شکوهمندی را پلآن می‌دهد.

خوشبختانه در پرتو انقلاب سپید ایران و با ایجاد سپاهیان انقلاب و اعزام آنان بنقاط مختلف کشور بسیاری از مشکلات کودکان حل شده (صحیح است) تا جائیکه در کنفرانس بین‌المللی حمایت کودکان که در سال ۱۹۶۹ در تونس برگزار گردید ضمن ستایش بیشرفتهای حاصله روش ایران بعنوان یک روش مفید و رضایتبخش بکشورهای عضو توصیه گردید همچنین سازمانهای دولتی و بخش خصوصی و بخصوص مطبوعات کشور توجه بیشتری بمسائل مربوط بکودکان پیدا کرده‌اند و این توجه در طرز رفتار خانواده‌ها نسبت بکودکان نیز اثرات مطلوبی بجای گذاشته است اما من اجازه می‌خواهم بعنوان مدیر عامل انجمن ملی حمایت کودکان در اینجا اعلام کنم آنچه انجام شده در مقابل نیاز اجتماع کنونی ایران قطره‌ایست در برابر دریا و بلافاصله با تأسف اضافه میکنم در این زمینه که مانیاز فراوان بهمکاری و همفکری صددرصد مردم و بخش خصوصی داریم از این همکاری و همفکری محروم هستیم.

من میتوانم عرض کنم دولت تا حد زیادی در این زمینه سرمایه‌گذاری کرده لکن متأسفانه کمک و همکاری مردم و بخش خصوصی بسیار ناچیز بوده است.

من با طرح این مساله در مجلس شورای ملی امیدوارم نمایندگان محترم تدابیری بیاندیشند که اولاد برنامه‌های عمرانی و ملی مملکت سهم بیشتری بکودکان داده شود و ثانیاً با ارشاد و راهنمایی سازمانهایی که بنحوی با کودکان سروکار دارند وضعی پیش آید که از حداکثر همکاری و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی استفاده شود و این هفته ضمن حفظ هدفهای گفته شده هفته‌ای باشد برای بررسی ترازنامه کارهای انجام شده در زمینه حمایت و بهبود وضع کودکان و برنامه‌ریزی برای کارهای آینده.

از حوصله‌ای که برای شنیدن مطالب من بخرج دادید صمیمانه متشکرم. (احسنت - احسنت).

۳- تصویب صورت جلسه قبل

رئیس - نسبت بصورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود.

است تصویب و بدولت اجازه تسلیم اسناد تصویب آن داده میشود.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر تنکابنی گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه ششم آبانماه ۱۳۵۰ با حضور نمایندگان دولت لایحه راجع بالحق دولت ایران به کنوانسیون جلوگیری از تصرف غیر قانونی هواپیما را مطرح و گزارش شور اول مصوبه کمیسیون دادگستری را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مهروش صفی‌نیا

گزارش شور دوم از کمیسیون راه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون راه در جلسه پنجم آبانماه ۱۳۵۰ با حضور نمایندگان دولت لایحه راجع بالحق دولت ایران به کنوانسیون جلوگیری از تصرف غیر قانونی هواپیما را مطرح و گزارش شور اول مصوبه کمیسیون دادگستری را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون راه - محمدیان خوانساری

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانم‌ها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

۷- طرح و تصویب گزارش شور دوم

کمیسیون راه راجع به لایحه پروتکل

اصلاحی کنوانسیون بین‌المللی هواپیمائی

کشوری و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم پروتکل اصلاحی کنوانسیون بین‌المللی هواپیمائی کشوری مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون راه بمجلس شورای ملی

کمیسیون راه در جلسه چهارشنبه ۵ آبان ماه ۱۳۵۰

۴- تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای دکتر رئیس

رئیس - آقای دکتر رئیس بفرمائید.

دکتر رئیس - سؤالی است از دولت راجع بقیمت ارزاق و مواد غذایی که تقدیم میکنم.

۵- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای دکتر

کاشفی معاون وزارت دارائی

رئیس - وارد دستور میشود آقای کاشفی بفرمائید.

دکتر کاشفی (معاون وزارت دارائی) - بودجه

۹ ماهه آخر سال سازمان نقشه برداری در اجرای ماده ۹۶ قانون محاسبات عمومی برای طرح و تصویب کمیسیون بودجه تقدیم میشود.

رئیس - لایحه به کمیسیون بودجه ارجاع میشود.

۶- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون

دادگستری راجع به لایحه الحاق دولت ایران

به کنوانسیون جلوگیری از تصرف غیر قانونی

هواپیما و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم الحاق دولت ایران به کنوانسیون جلوگیری از تصرف غیر قانونی هواپیما مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری بمجلس

شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه دوم آبان ماه ۱۳۵۰ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۵۷۶۸ - ۱۸/۳/۱۳۵۰ راجع بالحق دولت ایران به کنوانسیون جلوگیری از تصرف غیر قانونی هواپیما را که گزارش شور اول آن بشماره ۲۷ چاپ گردیده برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و بشرح زیر بتصویب رسانید.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون الحاق دولت ایران به کنوانسیون جلوگیری از تصرف غیر قانونی هواپیما

ماده واحده - کنوانسیون لاهه راجع بجلوگیری

از تصرف غیر قانونی هواپیما مورخ ۱۳۴۹/۹/۲۵

(۱۶ دسامبر ۱۹۷۰) مشتمل بر يك مقدمه و چهارده ماده که

بامضای نماینده دولت شاهنشاهی ایران نیز رسیده

با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۱۶۳۶ - ۱۳۵۰/۳/۱۶ راجع به پروتکل اصلاحی کنوانسیون بین‌المللی هواپیمائی کشوری را که گزارش شوراول آن بشماره ۲۹ چاپ گردیده مورد رسیدگی قرارداد و گزارش شوراول را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آن را بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون پروتکل اصلاحی کنوانسیون بین‌المللی هواپیمائی کشوری

ماده واحده - پروتکل اصلاحی بند الف ماده ۵۰ کنوانسیون بین‌المللی هواپیمائی کشوری که در تاریخ ۱۲ مارس ۱۹۷۱ مطابق با ۲۱ اسفند ماه ۱۳۴۹ در نیویورک بتصویب مجمع عمومی فوق‌العاده سازمان مذکور رسیده تصویب و اجازه تسلیم سند تصویب آن داده میشود.

مخبر کمیسیون راه - محمدیان خوانساری

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه پنجشنبه ۶ آبان ماه ۱۳۵۰ با حضور نمایندگان دولت لایحه راجع پروتکل اصلاحی کنوانسیون بین‌المللی هواپیمائی کشوری را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون راه در این مورد را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آن را بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مهروش صفی‌نیا

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانم‌ها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده می‌شود.

۸- طرح و تصویب گزارش يك فوریتی کمیسیون نظام راجع یلایحه اجازه پرداخت مزایای ویژه به افسران و درجه‌داران ارتش شاهنشاهی و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش يك فوریتی اجازه پرداخت مزایای ویژه با افسران و درجه‌داران ارتش شاهنشاهی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی کمیسیون نظام در جلسه چهارشنبه ۵ آبانماه ۱۳۵۰ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۳۵۶۱۸ - ۱۳۵۰/۸/۲ راجع با اجازه پرداخت مزایای ویژه با افسران و درجه‌داران ارتش شاهنشاهی را که بشماره ۳۰ چاپ و فوریت آن در جلسه ۱۳۵۰/۸/۲ مجلس شورای ملی تصویب شده است مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اجازه پرداخت مزایای ویژه با افسران

و درجه‌داران ارتش شاهنشاهی

ماده واحده - وزارت جنگ اجازه داده میشود

از تاریخ یکم مهر ماه یکهزار و سیصد و پنجاه مزایای ویژه ای بر حسب نوع و محل خدمت و سختی کار به افسران و درجه داران ارتش شاهنشاهی برابر آئین‌نامه‌هاییکه از طرف وزارت جنگ تنظیم و به تصویب کمیسیون‌های بودجه و جنگ مجلسین خواهد رسید بپردازد.

اجرای این قانون مانع پرداخت مزایای موضوع ماده ۶۰ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی طبق مقررات مربوط نخواهد بود.

مخبر کمیسیون نظام - روح‌الله جعفری

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون بودجه در جلسه پنجشنبه ۶ آبانماه ۱۳۵۰ با حضور نمایندگان دولت لایحه اجازه پرداخت مزایای ویژه با افسران و درجه‌داران ارتش شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون نظام را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون بودجه - صدری کیوان **رئیس** - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانم‌ها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد).

نسبت بماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی می‌گیریم خانم‌ها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب به مجلس سنا فرستاده میشود.

۹- طرح گزارش شور اول کمیسیون کشور راجع بلایحه الحاق يك تبصره به قانون تأسیس شرکت اتوبوسرانی عمومی در شهرها

رئیس - گزارش شور اول الحاق يك تبصره بقانون تأسیس شرکت اتوبوسرانی در شهرها مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون کشور

بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه چهارشنبه پنجم آبان‌ماه ۱۳۵۰ با حضور خانم صوفی معاون پارلمانی وزارت کشور لایحه شماره ۶۵۲۲ مورخ ۱۳۵۰/۳/۲۶ دولت راجع به الحاق يك تبصره بقانون تأسیس شرکت اتوبوسرانی عمومی در شهرها مصوب ۱۳۳۱/۱۱/۱۶ را که از لوائح معوقه دوره بیست و دوم قانونگذاری بوده و طبق تقاضای دولت در جریان رسیدگی قرار گرفته است مطرح و عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون الحاق يك تبصره به قانون تأسیس

شرکت اتوبوسرانی در شهرها مصوب

بهمن‌ماه ۱۳۳۱

ماده واحده - تبصره زیر بعنوان تبصره ۱۳ بماده واحده قانون تأسیس شرکت اتوبوسرانی عمومی در شهرها مصوب ۱۶ بهمن‌ماه ۱۳۳۱ اضافه میشود.

تبصره ۱۳ - شهرداریها میتوانند برای بهبود وضع اتوبوسرانی و نقل و انتقال مسافر در داخل و حومه هر شهر علاوه بر موارد مقرر در این قانون هر تصمیم دیگری را که با تصویب انجمن شهر اتخاذ شده باشد بموقع اجرا بگذارند.

مخبر کمیسیون کشور - اکبر مسعودی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای سمیعی بفرمائید.

سمیعی - مسئله اتوبوسرانی و حمل و نقل مسافر در شهر و حومه مربوط است با احتیاجات عمومی مردم و بسیار حائز اهمیت است همه ما میدانیم که مسئله اتوبوسرانی بخصوص مربوط بشرکت واحد در تهران و حومه همیشه مورد شکایت مردم بوده است (چند نفر از نمایندگان - صحیح است) هر نوع بی‌نظمی و بی‌ترتیبی در شرکت واحد اتوبوسرانی مسلماً در امر ترافیک شهر اثر میگذارد کمبود اتوبوس را بخوبی ما احساس می‌کنیم مسئله دود گاز و ایل اگزوز اتوبوسهای شرکت واحد که روز بروز هوای شهر تهران را آلوده میکند و آماده میکند برای بیماریهای خطرناک این هم از مسائلی است که مبتلا به هست (عده‌ای از نمایندگان - صحیح است) همه ما صفهای طولیل صدها متری را در شهر می‌بینیم (عده‌ای از نمایندگان - صحیح است) که در تابستان و زمستان در هوای سرد و گرم مردم در این صفهای طولیل منتظر خواهند بود ساعتها شاید يك اتوبوس برسد و آنها را بسر کارشان ببرد (صحیح است) روز شنبه در کوی افسریه که حدود ۴ یا ۵ کیلومتر با مرکز تهران فاصله دارد جشنی بمناسبت ولادت با سعادت ولایتعهد برقرار بود و اهالی آن محل از جناب آقای دکتر کنی دبیر کل محبوب حزب ما دعوت کرده بودند و ما هم افتخار داشتیم که در خدمتشان در این جشن شرکت کنیم خانم‌ها و آقایان شاید کوی افسریه را شما ندیده باشید من بشما توصیه میکنم که تشریف ببرید و از نزدیک ببینید بیست و پنج هزار نفر خواهران و برادران ایرانی ما در این کوی زندگی میکنند و همه‌شان از مردمان زحمتکش و از طبقه شریف کارگر این مملکت هستند (شیخ رضایی - جزو همشهریه‌های خوش حساب هم هستند) در این کوی اسفالت

نیست، برق نیست، آب نیست، حتی يك تلفن که در موارد ضروری بتوانند با مرکز شهر تماس بگیرند نیست این ۲۵ هزار نفر با سطل میروند از بیرون آب میآورند (مهندس احتشام شهیدی - همه بدون پروانه ساختمان کرده اند) من خواهش میکنم بروید و این کوی را ببینید تا متأثر بشوید و خودتان از دولت خودتان انتقاد بکنید که چرا باید هم میهنان ما در چنین شرایط نامساعدی نزدیک تهران زندگی کنند این جمعیت ۲۵ هزار نفری بعد از سالیان دراز که شکایت کرده اند شرکت واحد اتوبوسرانی سه دستگاه اتوبوس در اختیار آنها گذاشته آنهم دو اتوبوس همیشه خراب و تحت تعمیر است و یک اتوبوس باید جوابگوی این ۲۵ هزار نفر مردم زحمتکش باشد که عده ای از آنها از آن نقطه برای کارشان باید تا ایستگاه راه آهن بروند این وضع اتوبوسرانی مملکت ما است تمام این نواقص و اشکالات بعقیده ما بخاطر آنستکه مدیریت صحیح وجود ندارد (صحیح است) (اسلامی نیاید اکثر اعضای هیئت عامل اتوبوسرانی از رفقای شما بودند چرا آن موقع اصلاح نکردند) (فرهادپور - مثل اینکه بیات را فراموش کرده اید) داشتن يك قانون خوب شرط لازم است ولی شرط کافی نیست شرط کافی آنستکه ما مجریانی خوب داشته باشیم که مدیریت بلد باشند (صحیح است) و آن موقع است که قانون خوب اجرا میشود بخصوص قوانین که در جهت رفاه و آسایش عمومی مردم باشد آقایان ما در عصر انقلاب زندگی میکنیم انقلاب سفید شاه مردم که تحول عظیمی در مملکت ایجاد کرد در چنین شرایطی این نواقص چیست آیا ۸ سال حکومت حزب ایران نوین برای رفع این نواقص کافی نیست؟ (خیر کافی نیست) میخواهید ۸۰ سال باشد! (انشاءالله) بنده باز هم خواهم رفت کوی افسریه با هم خواهیم رفت و در دلد مردم را گوش خواهیم کرد و در دل آنها را در اینجا بازگو خواهیم کرد این وظیفه ما است انتقاد باید در جهت سازندگی باشد نه سازشکارانه

دکتر الموتی - ما نگفتیم انتقاد سازشکارانه بکنید

پدرامی - بکوی افسریه تشریف ببرید ولی عواطفی نکنید.

رئیس - آقای سمعی در مورد لایحه صحبت فرمائید.

سمعی - بسیار خوب این لایحه موقعی که در کمیسیون کشور مطرح بود بنده بعنوان مخالف این لایحه اعتراض کردم البتة قبلاً از جناب خانم صوفی تقاضا کردم که بفرمایند انگیزه اینکه این لایحه را دولت آورده است چیست؟ فرمودند که در بعضی از شهرستانها من باب مثال رشت خودمان و اصفهان و آبادان و امثال زندند که اگر مقتضی باشد برای اینکه وضع اتوبوس رانی در آن شهر بهتر اداره شود کلاً یا بعضاً یا بیشتر و یا همه سهام به بخش خصوصی واگذار بشود که بخش خصوصی بهتر بتواند آنرا اداره بکند. این انگیزه خوبی است فکر خوبی است بنده با توضیحاتی که الآن میدهم میخواهم خدمت دوست عزیزم آقای دکتر الموتی عرض کنم که بهم مسلکانشان هم این مطلب را یادآوری بکنند که متأسفانه آقایان اعضای فراکسیون حزب ایران نوین در کمیسیونها يك تعصب خاص حزبی دارند (عده ای از نمایندگان - اینطور نیست) و این با منطق و اصول قانونگذاری تطبیق نمیکند چرا؟ بلحاظ اینکه آقایان تعصبشان این است یعنی همینقدر کافی است که دولت لایحه را آورده همه میگویند صحیح است و هیچ ایرادی ندارد.

نمایندگان اکثریت - درست نیست، صحیح نیست.

سمعی - دلیل میآورم، با دلیل حرف میزنم بنده در همین مورد بخصوص دلیل آوردم دلایل قانع کننده، بطوریکه خود خانم صوفی نماینده دولت تأیید فرمودند رئیس کمیسیون و عده ای از اعضای کمیسیون هم تأیید کردند که این ایراد وارد است ولی یکمرتبه نمیدانم چطور شد آقایانیکه موافق بودند گفتند بلی بلی موافقیم و تمام شد و قرار بر این بود که این لایحه را بهمین شکل خانم صوفی ببرند و مجدداً مطالعه بکنند و ایراداتی که بنده عرض کرده بودم مورد توجه قرار بدهند و لشدروی تعصب همانهایکه قبول داشتند ایراد من صحیح است آمدند قبول کردند و تصویب شد عرض کنم خدمتان این لایحه ای که امروز مطرح است و خوانده شد و بد نیست

که تبصره اش مجدداً خوانده بشود تبصره ۱۳ - شهرداریها میتوانند برای بهبود وضع اتوبوسرانی و نقل و انتقال مسافر در داخل و حومه هر شهر علاوه بر موارد مقرر در این قانون هر تصمیم دیگری را که با تصویب انجمن شهر اتخاذ شده باشد بموقع اجرا بگذارند، توجه شما را به این جمله «علاوه بر موارد مقرر در این قانون» جلب میکنم این جمله می رساند که قانون تاسیس شرکت اتوبوسرانی عمومی مصوب ۱۶ بهمن ماه ۱۳۳۱ بقوت خود باقی هست یعنی حکومت آن قانون ادامه خواهد داشت حالاً ببینید در قانونی که حکومتش ادامه دارد چه چیز هست، تبصره يك آن قانون که گفته شده بقوت خود باقی بماند میگوید برای استفاده از امتیاز شهرداریها میتوانند هر يك شرکت واحد سهامی تشکیل بدهند مشروط بر اینکه حداقل ۵۱ درصد سهام آن متعلق بشهرداری و بقیه متعلق به اتباع ایرانی ساکن در محل بوده الی آخر پس اینجا میگوید که شهرداری باید حتماً ۵۱ درصد سهام را مالک باشد تا اینجا هیچ ایرادی نیست خوب با این ترتیب انجمن چه تصمیمی میتواند بگیرد چون آنجا گفته است که علاوه بر موارد مقرر در این قانون هر تصمیم دیگری را که با تصویب انجمن شهر اتخاذ شده باشد. با توجه به توضیحی که دادم انگیزه آوردن این لایحه چه بود؟ شاید موارد دیگری بوده است که بمانگفته اند که بخواهیم در بعضی از شهرستانها شرکت واحد اتوبوسرانی همه سهامش را ببخش خصوصی واگذار کند بطور ممکن است با این ترتیب؟ انجمن شهر چه تصمیمی میتواند بگیرد که بتواند کلاً یا قسمت اعظم سهام را بخش خصوصی داشته باشد و در عین حال ناقص قانون نباشد (احسن) تا اینجا پیش را همه میدانیم قانون اختیارات انجمن شهر را تعیین کرده بنابراین انجمن شهر از حدود اختیارات خودش نمیتواند عدول کند و از این قانون نمیتواند سرباز زند پس چکار باید بکند از حدود اختیاراتش که نمیشود خارج بشود از این قانون هم که نمیتواند عدول کند قرض کنید در شهر رشت تشخیص میدهند که فلان بخش خصوصی آمادگی دارد که شرکت

واحد اتوبوسرانی را بنحو صحیحی اداره کند ولی انجمن شهر میخواهد واگذار کند باین بخش خصوصی و در عین حال باید قانون مصوبه ۱۳۳۱ را رعایت بکند زیرا قانون گذشته حکومتش ادامه دارد مهمتر از اینها انجمن نمیتواند تصمیمی بگیرد که ناقص قانون باشد نظر خانها و آقایان نمایندگان را جلب میکنم که انجمن شهر بهیچوجه مصوباتش نباید متناقض با قوانین مصوبه مجلسین باشد (احسن) پس نتیجه میگیریم این ماده واحده هم مخالف اصول است و هم چیز است بیفایده و عبث لذا یا باید رد بشود یا دولت لایحه اش را پس بگیرد یا توجه باینکه، ۲۰ سال است شرکت واحد اتوبوسرانی داریم (محمد ولی قراچورلو - ۱۹ سال) من اشتباه کردم ده سال، ۸ سال با توجه به تجربیاتی که از اینکار بدست آمده با توجه به پرونده هایی که مخصوصاً در اداره امور شهرداریها و انجمن شهر وجود دارد و بنواقص کار آگاهند از لحاظ شکایتهایی که مردم کرده اند و جهات دیگر دولت يك قانون تمیز مرتب که هیچگونه ایرادی نداشته باشد بیاورد که نیاز مندیهای استانها و تهران با توجه به تجربیات گذشته در جهت رفاه و آسایش عمومی در نظر گرفته شده باشد، عرض دیگری ندارم (احسن).

رئیس - آقای دکتر الموتی فرمائید.

دکتر الموتی - بنده وقتی دوست عزیزم جناب

آقای سمعی صحبت کردند فکر کردم لایحه مربوط بکوی افسریه مطرح است چون طبق اصول پارلمانی وقتی لایحه ای مطرح است در باره آن صحبت میکنند مخصوصاً کسانی که میخواهند اساسی و اصولی صحبت کنند بیش از همه خودشان باید معتقد با اصول باشند (صحیح است) مسئله اتوبوسرانی با شرکت واحد که لایحه اش مطرح است واقعاً یکی از مشکلات مملکت است مسئله این نیست که بهمین صورت بنده بیایم اینجا عرض کنم احتیاجات تمام مردم تهران از لحاظ وسایل نقلیه تأمین است جنابعالی باید بررسی فرمائید چنین چیزی نیست مشکلاتی هست مقایسه فرمائید با سایر نقاط دنیا ببینید در هیچ کجای دنیا با شرایط فعلی امکان دارد يك خط اتوبوسرانی ۱۸ کیلومتر ۲۰ کیلومتر در يك مسیر ۲۰۰ کیلومتر حرکت بکند؟

چون دولت ما موافق با افزایش نرخ نیست این ضرر را قبول کرده و گفته است که بشرکت واحد کمک بکنند تا این شرکت بگرد و تحمیلی طبقات ضعیف مردم نشود و نرخ اتوبوسها اضافه نشود (یک نفر از نمایندگان - وقت مردم را تلف میکند). (یک نفر از نمایندگان - نرخ بنزین را چه کسی گران کرده) بنده فکر میکنم مسئله ترافیک و امر اتوبوسرانی از مسائل بسیار تخصصی و مهم مملکتی است و خیلی اطلاع و سرمایه گذاری میخواهد و خیلی از مسائل و مشکلات بهم ارتباط پیدا میکند و با در نظر گرفتن همه آنها میتوان مسئله ای مثل اتوبوسرانی و ترافیک را حل کرد صرفاً اینکه من در روزنامه ام بنویسم آقا اتوبوسرانی را درست بکنید کار تمام نمیشود حق این است که هر ایرانی علاقمند طرحی تهیه کند پیشنهادی بدهد که چطور امکان دارد یک شهر عظیم مثل تهران را که خوشبختانه روز بروز مردم اتومبیل سوارش بیشتر میشوند ترافیک آن را اصلاح کرد یا ساهاها است راجع به دود گاز و تیل بحث میشود که البته دود بنزین خیلی خطرناکتر از دود گاز و تیل هست آقا ببینید در سایر نقاط دنیا چطور بادود بنزین و گاز و تیل مبارزه میکنند این مشکلات در همه جای دنیا هست باید راه حل علمی و منطقی پیدا کرد و بحث کرد آقای سمیعی مسئله ای را گفتند که ما نسبت بقوانین تعصب داریم بنده حضورشان عرض میکنم مانع صبی نداریم که هر لایحه ای میآوردند تصویب کنیم، هیچ چنین تعصبی نداریم و در کمیته حزب و حوزه های حزبی لوایح را مطرح می کنیم و بررسی میشود و خیلی هم ممنون میشویم که پیشنهاد خوب بدهید تا لایحه بهتر شود البته مانع تعصب حزبی داریم حزبمان یکپارچه است در حزب و فراکسیون ما تفرقه نیست برخوردار نیست (صحیح است) اگر در فراکسیون های دیگر چنین تفرقه ها و تشت هائی هست ما از آنها پیروی نمیکنیم چند روز پیش در روزنامه ها خواندید حزب کارگر انگلستان چنین و چنان کرد ولی در حزب ما يك اصول و انضباطی هست وحدت و صمیمیت بی نظیری داریم که شما خیر ندارید ما خیلی از لوایح دولت را در فراکسیون قبول نمیکیم در روز دولت لایحه نظام ساختمانی

آورد به فراکسیون و اعضا قبول نکردند و نظراتی ابراز کردند و فرستادیم بکمیسیون تخصصی و من باید بشما بگویم برای اینکه شما اطلاع داشته باشید آقای نخست وزیر معتقد باین اصل است که تا زمانی که حزب لایحه ای را بررسی نکند و قبول نکند نمایندگان صحنه نگذارند ایشان امضاء نمیکنند که دولت به مجلس بدهد و قتی که ما تا این حدود باصول دیکراسی معتقد هستیم نفرمائید که اگر پیشنهادی داشتید اینجا قبول نمیشد حالا بدو روز قبل کاری ندارم دوستان شما پیشنهاد کرده اند، دوستان حزب مردم، حتی در شور دوم نمونه اش آقای فرهادپور و آقای دکتر اسفندیاری که اکثر پیشنهادشان قبول میشد بنا بر این هر کس پیشنهاد منطقی بدهد از نظر فراکسیون ما قابل قبول است و همه شاهد هستید ببینید شور اول این لایحه است جناب عالی پیشنهاد بدهید ما بررسی میکنیم پیشنهاد های خیلی خوب بدهید ممنون میشویم در مورد اتوبوسرانی هر نظری دارید بفرمائید میرود در کمیسیون کشور و بررسی میکنند ۲۰ نفر، ۲۵ نفر آنجا اظهار نظر میکنند ممکن است پیشنهاد شما قبول یا رد بشود اگر رد بشود ما نباید خود را عقل کل بدانیم که چون این پیشنهاد مال من است باید قبول کنند مملکت مال همه است البته هر حزبی از نظر مملکت برنامه هائی دارد و در اجرای برنامه هایش کوشا است عمل میکند اما ما اگر پیشنهاد خوب از حزب مردم هم باشد استقبال میکنیم بخصوص که آقای هویدا رئیس دفتر سیاسی حزب ما توصیه کرده اند از ناحیه هر کس مخصوصاً اقلیت هر فکر خوبی را بپذیرید و فراکسیون ما اینکار را میکند و قتی چنین وضعی هست ما نباید این حرف را بزنی که چون پیشنهاد از حزب اقلیت بود اکثریت نپذیرفتند و بنده فکر کردم راجع بکار اتوبوسرانی خود ما در حزب مشغول مطالعه هستیم و حزب بر اساس علمی و ضوابط این مسئله را بررسی میکند و امیدوار هستیم که دولت حزبی ما موفق بحل این مشکل هم بشود امروز در مملکت ما کارهای عظیمی شده و خواهد شد مملکتی که به کارنامه ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی همه افتخار میکنند در ده سال بعد از انقلاب اینهمه جهش داشته است البته در مملکتی که اینهمه کار میشود و باید بشود نواقص و مشکلاتی هم وجود دارد باید گفت و مکرر

جلسه ۱۳

مذاکرات مجلس شورای ملی

هم گفته شود و دستگاهها باید در اصلاح این نواقص بکوشند بفع مملکت و دولت است بتصدیق همه جهانیان پیشرفت و ترقی ایران در ده سال اخیر یکی از شگفت انگیز ترین ترقیات در دنیا است (صحیح است) و در چنین عصری که چنین پیشرفتی هست اگر مشکلاتی هست باید بکوشیم حل کنیم یکی از آن مشکلات اتوبوسرانی است و امر ترافیک که امیدواریم حل بشود امیدواریم از این جهت هم دولت ما رو سفید باشد.

رئیس - خانم صوفی فرمایشی دارید بفرمائید.

پروین صوفی (معاون وزارت کشور) - با اجازه مقام ریاست و نمایندگان محترم مجلس شورای ملی خصوصاً همشهری عزیز بنده جناب آقای سمیعی باید باستحضار برسانم البته يك مقدار از مسائل کلی راجع به آقای دکتر الموتی فرمودند و من اشاره بآن مسائل نمیکنم در مورد آلودگی هوا يك مقدار سم در مملکت ایجاد می شود در هر منطقه پر جمعیت که دیده میشود ولی لایحه جلوگیری از آلودگی هوا و ایجاد هوای پاک بمجلس سنا تقدیم شده است و مشغول بررسی هستند و نظر مردم مملکت تأمین خواهد شد مسئله اتوبوسرانی البته مشکلاتی دارد شهری که دو سه میلیون جمعیت در آن زندگی میکنند و گسترش دارد مسلماً چنین نواقصی دارد چنانچه اگر من اشتباه نکرده باشم قتی شهردار پاریس بتهران آمد و مسئله ترافیک مطرح شد گفت اگر واقعاً راهی برای حل آن پیدا کردید ما را هم در جریان بگذارید برای اینکه مسئله ترافیک يك مسئله بین المللی است و تمام ممالک با آن مواجه هستند فرمودند در کمیسیون آن جور صحبت شد و نتیجه گیری شد و بالاخره تعصب موجب شد که باینصورت تصویب بشود اصولاً علتش حکومت مشروطه و دیکراسی ما است که پارلمان بوجود آمده برای همین تعاطی نظر و رفع مشکلات و بررسی است و تا این بررسیها نشود آن چیزی که حاصل بررسی و مشورت است بوجود نمیآید که بتواند نظر مردم را تأمین بکند ما در برابر نمایندگان محترم همیشه این تشکر را داشته ایم که ارشاد فرموده اند تا کارمان را در جهت صحیح انجام بدهیم همانطور که گفته شد این شور اول لایحه است و ما آمادگی داریم روی لایحه بحث بشود و هر نوع

پیشنهادی بشود آنرا که بهتر است قبول میکنیم در ماده ۱ نسبت سهام را ۴۹ - ۵۱ میگوید این درست است که شهرداری ۵۱ درصد از سهام شرکت را در قانون ۱۳۳۱ دارد پس این را که آوردیم نخواستیم آن بقوت خود باقی بماند مگر در موارد ضروری همانطور که نوشته ایم در بعضی شهرستانها شهرداری اینقدر قدرت را دارد که خودش کار اداره اتوبوسرانی را بعهده بگیرد و نیازی ندارد بدبگری واگذار کند در بعضی جاها مثل تهران خواسته است به بخش خصوصی واگذار کند البته این علاوه که فرمودید کاملاً صحیح است و مورد بررسی هم قرار خواهد گرفت و جناب مصطفوی هم مثل اینکه پیشنهادی فرموده اند در این خصوص که علاوه بر مواد مقرر در این قانون حذف بشود و در صورت ضرورت بجای آن نوشته شود و نظر شما با این کیفیت تأمین خواهد شد و ما هیچ تعصبی نداریم و این بحث ها برای همین است و علت اینکه ماده واحده تقدیم شده برای بهبود کار اتوبوسرانی در سطح مملکت است و برای اینست که کار مردم بدست مردم سپرده شود و هزینه های سنگین از دوش دولت برداشته شود من خیلی متشکرم از راهنماییهای نمایندگان محترم و دولت استفاده خواهد کرد و خود فراکسیون پارلمانی حزب هم در این زمینه نظریات کلی و قاطعی داده است

که مورد عمل قرار خواهد گرفت خیلی متشکرم.

رئیس - آقای رامبد فرمایشی دارید بفرمائید.

رامبد - مطالبی عنوان شد بعنوان اینکه نواقصی هست و باید اصلاح بشود این مطالب از بدو خلقت بشر ممکن بود در جواب هر ایرادی داده شود اما باید دید انتقاد چیست مجریان امتحان را تا چه اندازه داده اند و مدت رفع این نواقص چقدر است جناب آقای دکتر الموتی نواقص شهر پاریس، نیویورک، سانفرانسیسکو و تهران هیچکدام بهم شباهت ندارد و هر مملکت و هر ملت و هر شهری مقتضیاتی دارد اگر قرار باشد در در هر صحبتی که ما کردیم شما استدلالیک نقطه دیگر دنیا بکنید پس بگذارید ما هم همه چیز را مورد استناد قرار داده و بهمین معیار بگذاریم (احسن) ولی بر گردیم سر لایحه، مملکت از سه قوه متمایز برای اداره امور تشکیل میشود که هر سه تحت ریاست

عالیه شاهنشاه عزیزانجام وظیفه می کنند چگونه تا به امروز ماندیدیم تیمسار سپهدار کاتوزیان لایحه ای بیاورند که نماینده هر حوزه در محل به تعلیم و تربیت افراد و سربازان اشتغال داشته باشند زیرا در کجای دنیا چنین لایحه ای میاورند که تیمسار کاتوزیان بیاورد چون آن کار کار اجرائی است و دستگاه اجرائی مسئولش هست لذا اگر تنظیم قانون، تصویب آن قانون جزو مقررات در مورد انوبوسرانی بوده که با انجمن شهر بوده است به چه مناسبت قانون را به مجلس آوردید آنقدر این نمایندگان محترم مجلس، مراجعات، کارهای موکلین و کارهای قانونگذاری دارند که دلیلی نداشت جانشین انجمن شهر بشوند پس به تشخیص شما و به توشیح شاهنشاه این کار را در صلاحیت نماینده مجلس تشخیص داد اکنون چه ضرورتی ایجاب کرد که بایک عبارت اصلاح اولاً اصلاح را کسی مقامی می تواند بکند که اصل ساختمانش را درست کرده یا بالاتر از او چگونه شما آن چیزی که مجلس تصویب کرده به انجمن شهر میدهد اصلاح کند (حیدر صائبی) - آن موقع انجمن شهر نبوده است) اگر مورد خاصی پیش آمده که از حدود وظیفه مجلس خارج است یا در شأن مجلس نیست آن مورد را بفرمائید متن لایحه چنین است «شهردارها میتوانند برای بهبود وضع انوبوسرانی و نقل و انتقال مسافر در داخل و حومه هر شهر علاوه بر موارد مقرر در این قانون» در همین موارد تصمیماتی بگیرید و اجرا کنید عبارت علاوه بر موارد مقرر در این قانون یعنی مجلس شورای ملی چیزی تصویب نمیکند مثلاً انجمن شهر قروه چیز دیگری، بیاید کارمان را انجام بدهیم نه اینکه بخواهیم از حزب و تعصب برای کسب قدرت و سمبل کردن استفاده کنیم موضوع چیست گرفتاری چیست انجمنها چی را میخواهند تصویب کنند (قراچورلو) - احتیاجات شهرستانهای مختلف متفاوت است) آیا شما لیدر محترم اکثریت یک جمله دفاعی داشتید بگوئید؟ پس رأی همانطور که فرمودید در موکراسی رأی در دست اکثریت است ولی آن رأی با حیثیت و شخصیت رأی دهندگان تماس پیدا میکند بنابراین مافکر نمیکنیم چیزی را که مجلس تصویب کرده انجمن شهر بتواند اصلاح

کند و چیزی را که انجمن شهر در اختیارش بوده چیزی نبوده است که دولت بمجلس بیاورد (احسن)
رئیس - آقای اکبر مسعودی بفرمائید.
اکبر مسعودی (مخبر کمیسیون کشور) - آنچه مسلم است دولت حزب ایران نوین در تنظیم این لایحه خواسته است که اختیارات بیشتری بمردم هر شهر که انجمن شهر نماینده آن مردم است واگذار کند و این بهترین لایحه ای است که در این جهت تهیه شده البته ممکن است در چیزی که نوشته شده است یک اشکال عبارتی باشد که راجع به این موضوع در کمیسیون صحبت شد و پیرامونش بحث شد و چون شورای اول لایحه هست هر کدام از آقایان نمایندگان میتوانند پیشنهاد بدهند و مسلم است که دولت قصدش این است که در امر انوبوسرانی تسهیلاتی قائل بشود بفع مردم و این لایحه بر این اساس تهیه شده هیچ تعصبی در کار نیست همانطور که در کمیسیون هم صحبت شد بهیچ وجه تعصبی نیست که لایحه عیناً تصویب بشود بلکه پیشنهادهای معقول و پیشنهادهایی که لازم باشد هر کس میتواند طرح کند و اینجا بحث بشود و اصلاح بشود این موضوع انوبوسرانی البته یک موضوعی نیست که تنها در ایران باشد در جاهای دیگر هم هست ولی آنچه صحبت شد و معاون محترم وزارت کشور هم فرمودند قصد دولت این است که واقعاً در این راه آنچه که مردم میخواهند انجام بشود و این لایحه برای آن است که مردم از موضوع ترافیک اگر ناراحتی دارند به بخش خصوصی واگذار بشود که خود مردم هستند در هر شهری که لازم باشد و این قانون قدیم را بهیچ وجه لغو نمی کند و بهیچ عنوان از اختیارات مجلس شورای ملی نمی کاهد بلکه این اجازه ای است که مجلس در صورت لزوم بهر یک از انجمنهای شهر خواهد داد برای آینده و برای بهبود وضع انوبوسرانی (سمعی) - اگر قانون گذشته را این ماده واحده لغو نمی کند پس چطور به بخش خصوصی میدهند لغو نمی کند بلکه متمم همان قانون است اصلاح عبارتی لازم دارد و اصلاح خواهد شد مسلم بدانید که در جهت رفاه حال مردم خواهد بود.

سمعی - باتوضیحی که خانم صوفی دادند اصلاً شورای اول هم نمیتواند داشته باشد.
رئیس - آقای فرهادپور بفرمائید.
فرهادپور - توضیحات همکاران محترم از جناح اکثریت و استدلال معاون محترم وزارت کشور و مخبر کمیسیون موجب شد که بنده پاره ای مطالب را اینجا تذکر و توضیح بدهم برای من باعث تأسف است که وقتی مابعدون مثال از خرابی انوبوسرانی کوی افسریه چهار کیلومتری تهران صحبت میکنیم حمل به بحث خارج از مطلب میشود و همکاران اکثریت دائماً از فرانسه و واشنگتن و نیویورک برای ما صحبت میکنند بیست و پنج هزار نفر آدم در چهار کیلومتری تهران زندگی می کنند بچه های آنها باید بیایند تهران درس بخوانند، نان آورهای آنها در تهران کار می کنند، برای بهداری هم باید بیایند تهران و مراجعت کنند شما اگر این مردم بغل گوش تهران را راضی بکنید بفع خودتان است چون آنها دعاگوی شما نیستند آنطور که بنده دیدم اگر مسئولیتی بدست ماسپرده شده بود و مثل شما عمل میکردیم دعاگوی ما هم نبودند بهیچین کار یکجا کشیده است که از دست شما به ما که مسئولیت اجرائی نداریم پناه آورده اند (خنده نمایندگان) و ای بحال آنها و وای بحال شما و ما که یک مسئله باین مهمی را به مسخره و شوخی و خنده برگذار می کنیم اما در مورد آلودگی هوا لایحه میآورند که مردم را موظف بکنند با اجرای قانون و آنچه هم که مربوط به خود دولت است منتظرند که اول لایحه بگذرد و بعد دود انوبوسها درست بشود این مربوط به دولت است آنچه مربوط به خودش است باید لایحه بیاورد قانون بشود تا موظف باجرا باشد بنده تعجب میکنم در شهر تهران نمودار کمال کثافت انوبوسرانی شماست کدام یک از شما توی تابستان گرما از دود انوبوسها توی اتومبیل به تنگی نفس نیتادید این یک مسئله ای است اقلیت و اکثریتی ندارد این دود توی سینه شما هم می رود شما را مریض میکند بچه شمارا هم مریض میکند خانواده شمارا مریض میکند بسرم مردم و شما و من هم همین بلا را بسورد نشسته اید دور هم در دلدل میکنید یک مشکل اجتماعی را که ۷ سال ۸ سال است بحثش هست صحبتش هست و حل نشده بهیچ دشمنی نداریم سر کوفت

هم نمی زیم خدا پدرتان را بیامرزد اگر انشاء الله این موضوع راحل کنید شما بعد از دو سال با آنها مطالعه برای حل مشکل انوبوسرانی تبصره ای آورده اید که مشکل شمارا حل بکند تبصره ای که در حقیقت حاکم میکند مصوبات يك انجمن شهری را بر مصوبات قانونی مجلس و بنظر من اگر شما ناقص قانون دارید این را با اجازه مقام ریاست برگردانند بکمیسیون برای اصلاح يك چنین مسئله ای که مبتلا به عموم است با تجربیاتی که در تهران پیدا کرده اید برای تهران و همه شهرستان ها قانون جامعی بیاورید شما آنقدر عجله داشته اید که این را گذاشته اید تبصره ۱۳ در حالی که بطور معمول تبصره ۱۲ آخرین تبصره است چون حکم می کند که شهرداری یا وزارت کشور مأمور اجرای این قانون است آنقدر عجله داشته اید که حتی فکر نکردید که ترتیب این تبصره ها عوض شود نمی دانم چرا این تبصره که عدد نحسی هم اولش هست بنظر تان علاج درد آمده بنظر من اجازه بفرمائید این لایحه برگردد بکمیسیون يك لایحه جامعتری بیاورید تمام نمایندگان می خواهند که يك لایحه جامعی بیاورید همه نمایندگان آمادگی دارند که يك لایحه ای در جهت رفاه عمومی تصویب کنند بدست شما بدهند و شما بروید اجرا کنید اما مسئله ای که همکار عزیز ما آقای دکتر الموتی فرمودند با پیشرفتهای عظیم و محیر العقول مملکت ما که شما فرمودید و همه ما با شما هم آهنگ و هم آواز و هم رأی هستیم که موجب اعجاب دنیا است اما شما هم قبول کنید که مشکلات پیش پا افتاده ای هم که دولت شما نتوانسته حل کند موجب تعجب دنیا است ما کارهای خیلی بزرگ می کنیم ولی در مورد کارهای خیلی کوچک ذلیل هستیم و عاجز می مانیم کار بزرگ را رهبر این مملکت میکند اثر انقلاب این مملکت است اثر قهری آن چیزی است که ۳۰ میلیون مردم این مملکت از رهبر و شاهنشاه خود می خواهند اما دیگر شاه منتظر نیست که تخم مرغ، کره پنیر را برویم در خانه اعلیحضرت و ایشان این مشکلات را برای ما حل کنند (آفرین) این کار درست نیست (دکتر الموتی) - مطالب را اینطور توجیه نفرمائید) من توجه نمی کنم این يك مسائلی است که مسئولیتش مسلماً بعد از دستگاههای اجرائی است دستگاههایی که می نشینند

مشکل که پیش آمد مردم که غارت شدند آنوقت بفکر می افتند شما باید قبلا در چنین فکری باشید شما میخواهید کار را بدهید بدست بخش خصوصی و اختیارات مردم را در اداره کار اتوبوسرانی اضافه کنید این بسیار کار خوبی است ولی صد درصد مغایر استدلالی است که روز اول آمدید اتوبوسرانی را از دست مردم گرفتید و این فکری که بنظر شما رسیده و این معادله چندجهولی که دولت شما موفق شده بعد از ۸ سال حل کند آوردن این تبصره است این حل مشکل نمی کند (دکتر یزدان پناه - شرکت واحد بدست دولت نبود) ولی ۸ سال است آقای دکتر یزدان پناه با این دولت مشکل اتوبوسرانی گریبانگیر مردم است و شما که مدعی خیلی از اصلاحات هستید یک چنین مشکل کوچکی و خیلی از کارهای کوچکتر را حل نکرده اید (دکتر یزدان پناه - کوچک نیست مترو باید ساخته شود مترو کیلومتری صد ها میلیون ریال خرج دارد) باین ترتیب مردم تهران منتظر باشند تا قرن دیگر که مسئله اتوبوسرانی حل بشود این نیست، قربان شما بروم، همه شهرهای دنیامتر و نژاد من مثل شما تمام شهرهای دنیا را نگشته ام ولی آیبارم مترو دارد (دکتر یزدان پناه - هیچ شهر ۳- میلیونی وجود ندارد که مترو نداشته باشد) برای این مشکل که بنظر شما رسیده چه فکر کرده اید بهر حال بنده ضمن اینکه استدعا دارم با توجه به نارسائی این تبصره اجازه بفرمائید (دکتر الموتی - همه مشکلات را حل کردیم این مشکل را شما حل کنید) بسپارید دست ما اصلاح میکنیم (عباس میرزائی - آرزو بر جوانان عیب نیست) شما اظهار عجز کردید (عباس میرزائی - دولت خیلی خدمت کرده مسئله تخم مرغ را مطرح نکنید و تخته نکنید مردم سطح در آمدشان بالا رفته و تخم مرغ زیاد میخورند) الحمدالله که بجائی رسید که جنابعالی هم تخم مرغ بخورید ولی انشاءالله تخم مرغ ارزان بخورید و تصور میکنم خیلی بیشتر از اینها هم میخورید بهر حال از نظر اصلاح این تبصره و تنظیم و ترتیب لایحه که جامع و مانع باشد برای وضع اتوبوسرانی در تمام شهرها استدعا دارم موافقت داشته باشید این ماده واحده برگردد بکمیسیون و وزارت کشور بر اساس مطالعاتی

که دارند لایحه جامعتری بیاورند اما در مورد اختلافی که با شما در مورد بدی وضع اتوبوسرانی داریم شما فکر میکنید قانونش ناقص است من فکر میکنم که مدیریت ناقص است.

۱۰- تقدیم سه فقره سؤال بوسیله آقای فرهادپور

فرهاد پور - بهمین مناسبت سه سؤال مجزا تقدیم مقام ریاست میکنم و استدعا میکنم مقرر فرمایند که نماینده دولت برای جواب بمجلس تشریف بیاورند همینطور رونوشت عریضه دبیر سنديکای رانندگان شرکت واحد را نسبت بعدم انجام تعهداتی که در مقابل آنها داشته اید تقدیم مقام ریاست میکنم (احسن - احسن).

۱۱- ادامه مذاکره در گزارش شورای اول کمیسیون

کشور راجع بلایحه الحاق يك تبصره بقانون

تأسیس شرکت اتوبوسرانی عمومی در شهرها

رئیس - آقای مظهري بفرمائید.

مظهري

- مطالب بسیاری در مورد مسئله اتوبوسرانی و این لایحه دولت گفته شد و دوستان گریزهایی در حاشیه این لایحه زدند خیلی هیجان بخرج دادند که دولت را تخطئه کنند چرا که میخواهد کار مردم را بخود مردم واگذار بکند (سمعی - هیچ چنین چیزی نیست اشتباه میکنید، سفسطه نکنید) جناب رامید می فرمایند که شأن مجلس نیست که اختیار کار مردم را بخود مردم واگذار کنند.

سمعی - شما دارید سفسطه میکنید.

مظهري

یک روزی دولت مصلحت دیده که شرکتهای اتوبوسرانی در گوشه و کنار مملکت تشکیل بشود و حالا بزعم شما اشتباه کرده باز این شهامت را دارد که بخواهد اصلاح کند و بخود مردم واگذار کند شما میگویند باز با فشاری بکنند روی کاری که اشتباه کرده در صورتیکه اشتباه نبوده آنگاه می آید اتوبوسرانی تهران را بصورت امروز اداره کند دوریال کرایه اتوبوس از میدان ۲۴ اسفند تا میدان فوزیه کدام بخش خصوصی این کار را میکند حالا امکانات فراهم شده بخش خصوصی پیدا شده که اتوبوسرانی فلان شهر را بگیرد آیا این شأن مجلس نیست که این اختیار را بمردم مثلا شهر کرمان بدهد که خودشان راجع به کار خودشان تصمیم بگیرند آیا ما باید تصمیم بگیریم جناب

بنده بیشتر مطلبی ندارم عرض کنم باز هم بعنوان نماینده اکثریت عرض میکنم که حزب ما و گروه اکثریت ما بهیچ وجه تعصبی برای آن چیزی که دولت بمجلس میآورد ندارد و می خواهد وقتی دولت لایحه ای میآورد بعد از اینکه در حزب بررسی شده در کمیسیون هم بررسی شود اقلیت هم هر پیشنهادی که دارند اصولی است باکمال میل و افتخار میپذیریم و قبول میکنیم و تحت تأثیر هیجان قرار نمیگیریم (احسن).

رئیس - آقای دکتر موسوی امین بفرمائید.

دکتر موسوی امین

- نمایندگان محترم حزب ایران نوین در مقام دفاع از لایحه عنوان مطلب کردند متأسفانه باید بگویم که در تمام گفته های ایشان چیزی که نبود دفاع از لایحه بود و اگر چنانچه برسبیل داستان یا برسبیل تبلیغ کارهای دولت سخنی را خواستند عنوان کنند مایه تأسف است که سخنگویان بعدی متناقض آنرا گفته اند چگونگی نبوده است آن داستان (چند نفر از نمایندگان داستان نبود) میگویم داستان چون در بیانان تان به مطلبی که متأسفانه بامنتطق توأم باشد بر نخورده ام، عنوان مطلب این است که من می خواهم راجع بکلیات صحبتی بکنم ولی چون این لایحه را مخالف شأن مجلس میدانم مقتضی است که در متن آن صحبت کنم توضیح میدهم که چگونه بیانات خود آقایان مدافعین مغایر بود و چگونه این لایحه مخالف شأن مجلس است گفته میشود این لایحه را ما باین منظور آورده ایم که بتوانیم اتوبوسرانی را به بخش خصوصی واگذار کنیم از طرف دیگر نماینده دولت معاون وزارت کشور متذکر میشوند که ما منظورمان لغو قانون پیشین نیست آقای سمعی توضیح کافی در این زمینه داده اند قانون پیشین برای شرکتهای اتوبوسرانی يك ملاکی معین کرده است گفته است ۵۱ درصد سهم شهرداری ۴۹ درصد سهم مردم نماینده دولت میفرمایند نمی خواهیم آن قانون را لغو کنیم نماینده حزب ایران نوین میآید میگوید جناب رامید وقتی میخواهیم کار مردم را بدست مردم بدهیم مخالفت می کنید.

و شما چگونه می خواهید کار مردم را بدست مردم بدهید از طرفی میگوئید با آوردن این لایحه نمی خواهید آن لایحه را لغو کنید .

رئیس - آقای دکتر موسوی ، این لایحه در شور اول است اگر پیشنهادی برای اصلاح آن دارید مرحمت فرمائید به کمیسیون ارجاع میشود .

دکتر موسوی امین - مسئله این است که این لایحه را می خواهیم تصویب کنیم .

رئیس - شور اول لایحه است و پس از بررسی در این جلسه همراه پیشنهادات اصلاحی به کمیسیون فرستاده میشود در کمیسیون شرکت فرمائید و نظرات خودتان را در کمیسیون فرمائید و لایحه را اصلاح کنید .

دکتر موسوی امین - لایحه ای که چاپ کرده اند و بدست ماداده اند این لایحه است ، پس این لایحه قابل طرح نیست .

عباس میرزائی - گفتند اگر پیشنهاداتی دارید مرحمت فرمائید .

دکتر موسوی امین - اگر نمی خواهید مطلبی را که من می خواهم در واقعیت این لایحه عرض کنم بشنوید عرض نمیکنم . ولی از دو حال خارج نیست یا با آوردن این تبصره قصد این است که قانون قبلی را لغو کنیم یا نکنیم اگر قصد

این است که قانون قبلی نقض بشود و به انجمن شهر اجازه بدهیم که تصمیمات مغایر این قانون اتخاذ کنند صحیح نیست ، اما اگر قصد این است که آن قانون بقوت خود باقی بماند و با باقی ماندن آن قانون بقوت خود

انجمن نتواند تصمیم مغایری بگیرد در چنین صورتی آن منظور که عبارت از این است که به بخش خصوصی سهم بیشتری بدهیم تأمین نخواهد شد چرا که در آنجا گفته شده

است ۵۱٪ و ۴۹٪ و علاوه بر آن در واقع با این عبارتی که در این لایحه نوشته شده است اختیارات قوه مقننه را می دهیم بانجمن شهر و این صحیح نخواهد بود اگر چنانچه در این

قانون آن محدودیت را مسترد داریم اشکالی ندارد . ما قانون انجمن شهر داریم و به انجمن شهر اختیاراتی داده ایم و یکی از اختیارات اختیار تصمیم درباره اتوبوسرانی و ترافیک شهر است ولی اگر مایابیم قانونی وضع کنیم که باین

انجمن شهر این اجازه را بدهیم که قوانین موضوعه مجلسین را بتواند نقض کند و تصمیم مخالف آن بگیرد این مخالف اصول است از این رومن پیشنهاد میکنم که این لایحه برای بررسی بیشتر به کمیسیون برگردد .

عباس میرزائی - در هر صورت به کمیسیون برمیگردد پیشنهاد شما لازم نیست .

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده واحده مطرح است نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهادات رسیده قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد می نماید تبصره الحاقی بقانون تأسیس شرکت واحد اتوبوسرانی شهرها بشرح ذیل اصلاح شود :

شهرداریها میتوانند برای بهبود وضع اتوبوسرانی و نقل و انتقال مسافر در داخل و حومه شهر در صورت ضرورت بجای موارد مقرر در این قانون هر تصمیم دیگری را که با تصویب انجمن شهر اتخاذ شده باشد بموقع اجرا بگذارند .

با احترام - کلانتر هرمزی

مربوط بقانون الحاقی يك تبصره بقانون تأسیس شرکت اتوبوسرانی در شهرها مصوب بهمنماه ۱۳۳۱ پیشنهاد میشود که در متن تبصره ۱۳ بجای جمله (علاوه بر مواد مقرر) عبارت (در صورت ضرورت بجای مواد مقرر) گذاشته شود .

دکتر نایبی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه قانون الحاقی يك تبصره بقانون تأسیس شرکت اتوبوسرانی در شهرها .

لایحه قانون تبدیل فروشگاه مرکز صنایع دستی شرکت سهامی فروشگاه مرکز صنایع دستی

ماده واحده - بوزارت اقتصاد اجازه داده میشود فروشگاه مرکز صنایع دستی وابسته بان وزارت را بشرکت سهامی بنام شرکت سهامی فروشگاه مرکز صنایع دستی تبدیل وبصورت بازرگانی اداره نماید و اساسنامه آن را طرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون تنظیم و پس از تصویب کمیسیونهای استخدام و دارائی و اقتصاد مجلسین بمرحله اجرا بگذارد .

تبصره ۱ - میزان سرمایه و منابع تأمین آن در اساسنامه تعیین خواهد شد .

تبصره ۲ - کلیه دارائی و تعهدات و کارکنان فروشگاه مذکور از تاریخ تصویب اساسنامه باین شرکت منتقل میشوند و تازمانی که اساسنامه شرکت به تصویب نرسیده است مقررات فعلی فروشگاه قابل اجرا خواهد بود .

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دیهیم

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۲۹ مهر ماه ۱۳۵۰ باحضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به تبدیل فروشگاه مرکز صنایع دستی شرکت سهامی فروشگاه مرکز صنایع دستی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد .

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

گزارش شور دوم از کمیسیون اقتصاد بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد در جلسه ۸ آبان ماه ۱۳۵۰ باحضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به تبدیل فروشگاه مرکز صنایع دستی بشرکت سهامی فروشگاه مرکز صنایع دستی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری را در این مورد تأیید و تصویب کرد .

پیشنهاد می شود که در تبصره ۱۳ بجای کلمه شهرداریها میتوانند کلمه موظفند گذاشته شود .

دکتر رشید یاسمی

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

با احترام اینجانب پیشنهاد میکنم که تبصره ۱۳ باین صورت اصلاح شود :

تبصره ۱۳ - در صورتیکه تأسیس شرکت اتوبوسرانی بر طبق مقررات این قانون برای شهرداریها معسر باشد شهرداری میتواند با تصویب انجمن و تأیید استاندار ، بهره برداری از امتیاز اتوبوسرانی را با رعایت مقررات مالی و صرفه و صلاح شهرداری به بخش خصوصی واگذار کند .

باتقدیم احترام - غضنفری

رئیس - لایحه و پیشنهادات برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود .

۱۲ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور استخدام راجع بلایحه تبدیل فروشگاه مرکز صنایع دستی به شرکت سهامی فروشگاه مرکز صنایع دستی و ارسال به مجلس سنا .

رئیس - گزارش شور دوم تبدیل فروشگاه مرکز صنایع دستی شرکت سهامی فروشگاه مرکز صنایع دستی مطرح است قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۸ مهر ماه ۱۳۵۰ باحضور آقای دکتر معتمدوزیری معاون وزارت اقتصاد لایحه شماره ۵۷۶۰ مورخ ۱۳۵۰/۳/۲۵ دولت مربوط به تبدیل فروشگاه مرکز صنایع دستی بشرکت سهامی فروشگاه مرکز صنایع دستی را که گزارش شور اول آن بشماره ۲۰ چاپ گردیده برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و با توجه به پیشنهاد های واصله با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد .

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

مخبر کمیسیون اقتصاد - محمد ابراهیم نیکپور

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت باین لایحه باورقه اخذ رأی میشود . (اسامی خانمها و آقایان نمایندگان به ترتیب زیر وسیله منشی (آقای مهندس صائبی) اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد)

مهندس امیر قاسم معینی - مهندس عبدالحمید معینی - مهندس اسمعیل معینی زند - دکتر منتظری - عبدالعزیز موسوی - دکتر محمد حسین موسوی امین - اسدالله موسوی ماکوئی - مرنندی - اکبر مسعودی - سید کاظم مسعودی - دکتر مشایخی - مظهری - دکتر معظمی - معیری - محمدیان خوانساری - دکتر مرتضوی - ظفر - عباس میرزائی - دکتر غلامرضا عدل - مهندس فیروز عدل - عزیز مزادی - دکتر عسکری - مهندس عطائی - دکتر عظیمی - حسام الدین رضوی - سید ضیاء رضوی - دکتر رفیعی - رهبر - دکتر رهنوردی - ریاضی - ریگی - خانم دکتر طالقانی - عبدالحسین طباطبائی - علی طباطبائی - منوچهر طباطبائی دیبا - طلوعی - شاخوئی - شاهده - دکتر شریف امامی - شریفها - دکتر شکرانی - دکتر شمس - شهرستانی - خانم نیره سعیدی - حاج کریم بخش سعیدی - سمعی - دکتر سنگت - مهندس سهم الدینی - دکتر رئیس - دکتر راد - رامبد - دکتر رشتی - رشیدی - دکتر رشید یاسمی - دکتر دادفر - داروئی - دشتی - خانم دکتر دولتشاهی - دولو - دبیم - ذوالفقاری - حی - حیدری - چنگیزی - تژده - دکتر تنکابنی - توسلی - جوانشیر - جهانشاهی - جهانی - اولیاء - اولیاء شیرازی - اهری - ایلخانی پور - ایمان زهرائی - بوداغ زاده - بوشهری - غلامرضا بهادری - دکتر سعید بهادری - دکتر حبیب الله بهبهانی - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر بهزادی - بهنیا - دکتر بیت منصور - دکتر بیگلری - اخلاقی - اخوی - لدیب سمعی - مهندس اربابی - مهندس اردلان - دکتر اسدی - مهندس اسدی

لنگرودی - استعد رزم آرا - دکتر اسکوثیان - اسلامی نیا - دکتر برزگر - مهندس علی برومند - خانم همایزاده - مهندس عباس زاهدی - زرین پور - دکتر زعفرانلو - زهتاب فرد - دکتر زهرائی - دکتر بازارگانی - بختیار بختیارها - بختیاری پور - بدرخانی - بدر صالحیان - مهندس بدیعی - دکتر حاتم - دکتر حبیب اللهی - حکمت یزدی - تیمسار حکیمی - پور بابائی - پور برد باری - دکتر پیر - پیرزاده - پدramی - دکتر پرتو اعظم - پروین - پزشکی - پسیان - مهندس صدیقی زاده - دکتر صفائی - خانم صفی نیا - دکتر صمدزاده - دکتر آزاد - خانم دکتر آصف زاده - محمد علی آموزگار - خانم ابتهاج سمعی - دکتر ابوالهدی لنگرودی - احتشامی - مهندس احتشام شهیدی - مهدی احمد - دکتر علومی - غضنفری - دکتر غنی - فتوحی - فخر طباطبائی - مهندس فرخ دکتر جزایری - جعفری - مهندس اسمعیل جلالی - مهندس فضل الله جلالی نوری - خانقاهی - اسمعیل خزیمه - مهندس حسن خسروی - دکتر خسروی کردستانی - تیمسار خطیب شهیدی - دکتر خطیبی - خورشید - دکتر دادفر - داروئی - دشتی - خانم دکتر دولتشاهی - دولو - دبیم - ذوالفقاری - دکتر راد - دکتر رشتی - رشیدی - دکتر رشید یاسمی - حسام الدین رضوی - دکتر رفیعی - دکتر رهنوردی - ریاضی - ریگی - خانم زاهدی - مهندس زاهدی - زرین پور - دکتر زعفرانلو - دکتر زهرائی - سراج الدینی - خانم دکتر سرخوش - محمد مهدی سعادت - سعادت فرد - دکتر سعید - سعید وزیری - خانم سعیدی - دکتر سنگت - مهندس سهم الدینی - شاهده - شاخوئی - شریفها - دکتر شکرانی - دکتر شمس - شهرستانی - شیخ الاسلامی - شیخ بهائی - مهندس حسن صائبی - حیدر صائبی - دکتر صالحی - دکتر صالحی - دکتر میروجیه الله صدر - صدیقی زاده - دکتر صفائی - خانم صفی نیا - دکتر صمدزاده - خانم دکتر صنیع - دکتر صوفی خلیلی - خانم ضرابی - ضیاء احمدی - خانم دکتر طالقانی - علی طباطبائی - طلوعی - عباس میرزائی - دکتر غلامرضا عدل مهندس عدل - عزیز مرادی - دکتر عسکری - مهندس عطائی - دکتر عظیمی - دکتر علوی - غضنفری - دکتر غنی - فتوحی - مهندس فرخ - فرنود - دکتر فروزین - مهندس فروهر - فریدونفر - شیخ الاسلامی - شیخ بهائی - شیخ رضائی - مهندس حسن صائبی - حیدر صائبی - ساگینیان سراج الدین - خانم دکتر سرخوش - محمد مهدی سعادت محمد رضا سعادت فرد - دکتر سعید - سعید وزیری - دکتر وحیدنیا - دکتر وزیری - دکتر وفاد - تیمسار همایونی - دکتر گاگیگ - دکتر یزدان پناه .

آراء مأخوذه شماره شد نتیجه بقرار زیر اعلام شد .

آراء موافق ۱۹۲ رأی

رئیس - لایحه با ۱۹۲ رأی موافق تصویب شد برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود .

موافقین - آقایان: مهندس برومند - دکتر برزگر - مهندس بدیعی - بدر صالحیان - بدرخانی - بختیاری پور - دکتر بیگلری - دکتر بیت منصور - بهنیا - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر بهادری - بهادری - بوشهری - بوداغ زاده - دکتر بازارگانی - چنگیزی - دکتر حاتم - دکتر حبیب اللهی - حی - حیدری - مهندس خسروی - دکتر خسروی کردستانی - دکتر خطیب شهیدی - دکتر خطیبی - خورشید - دکتر دادفر - داروئی - دشتی - خانم دکتر دولتشاهی - دولو - دبیم - ذوالفقاری - دکتر راد - دکتر رشتی - رشیدی - دکتر رشید یاسمی - حسام الدین رضوی - دکتر رفیعی - دکتر رهنوردی - ریاضی - ریگی - خانم زاهدی - مهندس زاهدی - زرین پور - دکتر زعفرانلو - دکتر زهرائی - سراج الدینی - خانم دکتر سرخوش - محمد مهدی سعادت - سعادت فرد - دکتر سعید - سعید وزیری - خانم سعیدی - دکتر سنگت - مهندس سهم الدینی - شاهده - شاخوئی - شریفها - دکتر شکرانی - دکتر شمس - شهرستانی - شیخ الاسلامی - شیخ بهائی - مهندس حسن صائبی - حیدر صائبی - دکتر صالحی - دکتر صالحی - دکتر میروجیه الله صدر - صدیقی زاده - دکتر صفائی - خانم صفی نیا - دکتر صمدزاده - خانم دکتر صنیع - دکتر صوفی خلیلی - خانم ضرابی - ضیاء احمدی - خانم دکتر طالقانی - علی طباطبائی - طلوعی - عباس میرزائی - دکتر غلامرضا عدل مهندس عدل - عزیز مرادی - دکتر عسکری - مهندس عطائی - دکتر عظیمی - دکتر علوی - غضنفری - دکتر غنی - فتوحی - مهندس فرخ - فرنود - دکتر فروزین - مهندس فروهر - فریدونفر - قیاس - فیصلی - قاضی زاده - قدردان - خانم قراچورلو - محمد ولسی قراچورلو - دکتر قهرمان - کاسمی - دکتر کفائی - کلانتر هرمنزی - فرنود - دکتر فروزین - مهندس فرور - فریدونفر - شیخ الاسلامی - شیخ بهائی - شیخ رضائی - مهندس حسن صائبی - حیدر صائبی - ساگینیان سراج الدین - خانم دکتر سرخوش - محمد مهدی سعادت محمد رضا سعادت فرد - دکتر سعید - سعید وزیری - دکتر وحیدنیا - دکتر وزیری - دکتر وفاد - تیمسار همایونی - دکتر گاگیگ - دکتر یزدان پناه .

محدث زاده - محمدیان خوانساری - دکتر مرتضوی - مرنندی - اکبر مسعودی - کاظم مسعودی - دکتر مشایخی - مظهری - دکتر معظمی - مهندس قاسم معینی - مهندس عبدالحمید معینی - مهندس معینی زند - دکتر منتظری - موسوی - موسوی ماکوئی - مهاجرانی - مهدوی اردستانی - میرافضل - ناروئی - ناصرزاده - دکتر نایبی - دکتر نجیمی - مهندس نصر - مهندس نظمی - نیک پور - نیک روش - دکتر وحیدنیا - دکتر وزیری - دکتر وفاد - تیمسار همایونی - دکتر گاگیگ - دکتر یزدان پناه - دکتر جزایری - جعفری - مهندس جلالی - مهندس جلالی نوری - جوانشیر - جهانشاهی - جهانی - دکتر تنکابنی - توسلی - پدramی - دکتر پرتو اعظم - پروین - پزشکی - پسیان - پور بابائی - پور برد باری - دکتر پیر - پیرزاده - پیمان - خانم دکتر آصف زاده - خانم ابتهاج سمعی - مهندس احتشام شهیدی - مهدی احمد - احمدی - اخلاقی - ادیب سمعی - مهندس اربابی - مهندس اردلان - مهندس اسدی لنگرودی - اسعد رزم آرا - دکتر اسکوثیان - اسلامی نیا - دکتر اعتمادی - دکتر الموتی - دکتر امامی خوئی - خانم امیر ابراهیمی - امیراحمدی - دکتر شفیع امین - اولیاء - اولیاء شیرازی - اهری - ایلخانی پور - ایمان زهرائی .

ممتنعین - آقایان :

بختیار بختیارها - حکمت یزدی - اسمعیل خزیمه - دکتر رئیس - رامبد - ضیاء رضوی - مهندس رهبر - زهتاب - ساگینیان - کریم بخش سعیدی - سمعی - دکتر شریف امامی - شیخ رضائی - صادقی - دکتر فضل الله صدر - عبدالحسین طباطبائی - طباطبائی دیبا - ظفر - فخر طباطبائی - فرهادپور - دکتر محقق - دکتر موسوی امین - موقر - نامور - نجد شیبائی - تژده - دکتر آزاد - محمد علی آموزگار - دکتر ابوالهدی لنگرودی - احتشامی - اخوی - دکتر اسدی - اکبر - امام مردوخ .

۱۳ - طرح و تصویب گزارش يك شوری کمیسیون محاسبات راجع به تفریح بودجه سال ۱۳۲۹ مجلس شورای ملی و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش يك شوری تفریح بودجه سال ۱۳۲۹ مجلس شورای ملی مطرح است قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون محاسبات بمجلس شورای ملی

کمیسیون محاسبات در جلسه دوشنبه ۳ آبانماه ۱۳۵۰ با حضور آقایان کار پردازان و رئیس اداره کل امور مالی مجلس شورای ملی لایحه شماره ۳۱۸۰ - ۲۵ / ۷ / ۱۳۵۰ راجع به تفریح بودجه سال ۱۳۴۹ مجلس شورای ملی را که بشماره ۲۵ چاپ گردیده مورد رسیدگی قرار داد و بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - تفریح بودجه سال ۱۳۴۹ مجلس شورای ملی بموجب صورت ضمیمه بمبلغ سیصد و شصت و سه میلیون ریال (۳۶۳۰۰۰۰۰۰) تصویب میشود.

مخبر کمیسیون محاسبات - سعید پدرامی

تفریح بودجه سال ۱۳۴۹ مجلس شورای ملی

عناوین	مبالغ خرج شده	جمع بودجه
دریافتی طبق ماده ۱ از وزارت دارائی برابر بودجه سال ۱۳۴۹ مجلس شورای ملی.		۳۰۳۰۰۰۰۰۰
دریافتی از وزارت دارائی طبق ماده ۲ بودجه سال ۱۳۴۹ مجلس شورای ملی.		۶۰۰۰۰۰۰۰
هزینه های پرسنلی	۲۷۷۲۳۴۲۶۸	
هزینه های اداری	۲۵۷۶۵۷۳۲	
تجهیزات	۶۰۰۰۰۰۰۰	
موازنه	۳۶۳۰۰۰۰۰۰	۳۶۳۰۰۰۰۰۰

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت میکنند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت باین لایحه با ورقه اخذ رأی میشود.

(اسامی خانمها و آقایان نمایندگان بترتیب زیر وسیله منشی (آقای مهندس صائبی) اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد)

آقایان: فخر طباطبائی - مهندس فرخ - فرنود دکتر فروزین - مهندس فروهر - فرهادپور - فریدونفر - فیاض فاضلی - فیضی - قاضی زاده - قدردان - خانلر قراچورلو - محمدولی قراچورلو - دکتر قهرمان - دکتر حاتم - دکتر حبیب اللهی - جهانشاهی - جهانی - چنگیزی - دکتر آزاد - خانم دکتر آصف زاده - محمدعلی آموزگار خانم ابتهاج سمیعی - دکتر ابوالهدی لنگرودی - احتشامی - مهندس احتشام شهیدی - مهدی احمد - احمدی - اخلاقی - اخوی - ادیب سمیعی - مهندس اربابی - مهندس اردلان - دکتر اسدی - مهندس اسدی لنگرودی - اسعد رزم آرا - دکتر اسکوئیان - اسلامی نیا - دکتر اعتمادی - حکمت یزدی - تیمسار حکیمی - اولیاء - اولیاء شیرازی - اهری - ایلخانی پور - ایمان زهرائی - دکتر بازارگانی - بختیار بختیارها - بختیازی پور - بدرخانی - بدر صالحیان - مهندس بدیعی - دکتر برزگر - مهندس علی برومند - اکبر - دکتر الموتی - امام مردوخ - دکتر امامی خوئی - خانم امیر ابراهیمی - امیر احمدی - دکتر امین - پدرامی - دکتر پرتو اعظم - پروین - پزشکی - پسیان - پور بابائی - پور بردباری - دکتر پیر - پیرزاده - پیمان - تژده - دکتر تنکابنی - توسلی - دکتر وحیدنیا - دکتر وزیری - دکتر وفا - دکتر علوم - غضنفری - دکتر غنی - فتوحی - بوداغ زاده - بوشهری - غلامرضا بهادری - دکتر سعید بهادری - دکتر حبیب الله بهبهانی - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر بهزادی - بهنیا دکتر بیت منصور - دکتر بیگلری - دکتر جزایری - جعفری

مهندس اسمعیل جلالی - مهندس فضل الله جلالی نوری - جوانشیر - دکتر لقمان ادهم - مافی - دکتر متین - مجدث زاده - دکتر محقق - محمدیان خوانساری - دکتر مرتضوی - کاسمی - دکتر کفائی - کلانتر هرمزی - کمالوند کورس - مهندس کیا کجوری - دکتر کیان - کیوان دکتر رئیسی - دکتر راد - رامبد - دکتر رشتی - رشیدی - دکتر رشید یاسمی - حسام الدین رضوی - سید ضیاء رضوی دکتر رفیعی - رهبر - دکتر رهنوردی - ریاضی - ریگی - ساگینیان - سراج الدین - خانم دکتر سرخوش - محمد مهدی سعادت - محمد رضا سعادت فرد - دکتر سعید سعیدوزیری - ذوالفقاری - دیبیم - مرندی - اکبر مسعودی سید کاظم مسعودی - دکتر مشایخی - مظهري - دکتر معظمی - معیری - مهندس امیر قاسم معینی - مهندس عبدالحمید معینی - مهندس اسمعیل معینی زنده - دکتر منتظری - عبدالعزیز موسوی - دکتر محمد حسین موسوی امین - اسدالله موسوی ماکوئی - موقر - مهاجرانی - مهدوی اردستانی - میرافضل - تیمسار هما یونی - دکتر گاکبک - دکتر یزدان پناه - نارویی - ناصرزاده - نامور - دکتر نایبی - نجد شیبانی - دکتر نجیمی - مهندس نصر - مهندس نظمی نیکپور - نیکروش - عباس میرزائی - دکتر غلامرضا عدل مهندس فیروز عدل - عزیز مرادی - دکتر عسکری - مهندس عطائی - دکتر عظیمی - صادقی - دکتر صالحی - دکتر فضل الله صدر - دکتر میروجه الله صدر - صدیقیانی زاده دکتر صفائی - خانم صفی نیا - دکتر صمد زاده - خانم دکتر صنیع - دکتر صوفی خلیلی - خانم هما زاهدی - مهندس عباس زاهدی - زرین پور - دکتر زعفرانلو - زهتاب فرد دکتر زهرائی - حی - حیدری - خانقاهی - خانم ضرابی - ضیاء احمدی - خانم دکتر طالقانی - عبدالحسین طباطبائی علی طباطبائی - منوچهر طباطبائی دیبا - طلوعی - ظفر اسمعیل خزیمه - مهندس حسن خسروی - دکتر خسروی کردستانی - تیمسار خطیب شهیدی - دکتر خطیبی - خورشید - مهندس حسن صائبی - حیدر صائبی - خانم نیره سعیدی - حاج کریم بخش سعیدی - سمیعی - دکتر سنگ مهندس سهم الدینی - شاختوئی - شاهپنده - دکتر شریف امامی - شریفها - دکتر شکرانی - دکتر شمس - شهرستانی

موافقین - آقایان:

مهندس برومند - دکتر بزرگور - مهندس بدیعی - بدر صالحیان - بدرخانی - بختیاری پور - دکتر بیگلری - دکتر بیت منصور - بهنیا - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر بهادری - بهادری - بوشهری بوداغ زاده - بازارگانی - چنگیزی - دکتر حاتم - دکتر حبیب اللهی - حی - حیدری - مهندس خسروی - دکتر خسروی کردستانی - دکتر خطیب شهیدی - دکتر خطیبی - خورشید - دکتر دادفر - دارویی - دشتی - خانم دکتر دولتشاهی - دولو - دیبیم - ذوالفقاری - دکتر راد - دکتر رشتی - رشیدی - دکتر رشید یاسمی - حسام الدین رضوی دکتر رفیعی - دکتر رهنوردی - ریاضی - دکتر گاکبک - دکتر یزدان پناه - دکتر جزایری - جعفری - مهندس جلالی نوری - جوانشیر - جهانشاهی - جهانی - دکتر تنکابنی - توسلی - پدرامی - دکتر پرتو اعظم - پروین - پزشکی - پسیان - پور بابائی - پور بردباری - دکتر پیر - پیر زاده - پیمان - خانم دکتر آصف زاده - خانم ابتهاج سمیعی - مهندس احتشام شهیدی - مهدی احمد - احمدی - اخلاقی - ادیب سمیعی - مهندس اربابی - مهندس اردلان - مهندس اسدی لنگرودی - اسعد رزم آرا - دکتر اسکوئیان - اسلامی نیا - دکتر اعتمادی - دکتر امامی خوئی - خانم امیر ابراهیمی - امیر احمدی - دکتر شفیق امین - اولیاء - اولیاء شیرازی دکتر فروزین - مهندس فروهر - فریدونفر - فیاض - فیضی قاضی زاده - قدردان - خانلر قراچورلو - محمد ولی قراچورلو - دکتر قهرمان - کاسمی - دکتر کفائی - کلانتر هرمزی - کمالوند - کورس - مهندس کیا کجوری - دکتر

کیان - کیوان - دکتر لقمان ادم - سافی - دکتر متین -
محدث زاده - محمدیان خوانساری - دکتر مرتضوی -
میرندی - اکبر مسعودی - کاظم مسعودی - دکتر مشایخی -
مظهری - دکتر معظمی - مهندس قاسم معینی - مهندس
عبد الحمید معینی - مهندس معینی زند - دکتر منتظری -
موسوی - موسوی ماکوئی - مهاجرانی - مهدوی
اردستانی - میرافضل ناروئی - ناصرزاده - دکتر نایی
دکتر نجیمی - مهندس نصر - مهندس نظمی -
نیک پور - نیک روش - دکتر وحید نیا -
دکتر وزیری - دکتر وفا - تیمسار همایونی -
ریگی - خانم زاهدی - مهندس زاهدی - زرین پور - دکتر
زعفرانلو - دکتر زهرانی - سراج الدینی - خانم دکتر
سرخوش - محمدهادی سعادت - سعادت فرد - دکتر سعید -
سعیدوزیری - خانم سعیدی - دکتر سنگ - مهندس سهم الدینی -
شاهنده - شاخوئی - شریفها - دکتر شکرانی - دکتر شمس -
شهرستانی - شیخ الاسلامی - شیخ بهائی - مهندس حسن
صائبی - حیدر صائبی - دکتر صالحی - دکتر میروجه الله
صدر - صدقیانی زاده - دکتر صفائی - خانم صفی نیا -
دکتر صمدزاده - خانم دکتر صبیح - دکتر صوفی خلیلی -
خانم ضرابی - ضیاء احمدی - خانم دکتر طالقانی - علی
طباطبائی - طلوعی - عباس میرزائی - دکتر غلامرضا عدل -
مهندس عدل - عزیز مرادی - دکتر عسگری - مهندس عطائی -
دکتر عظیمی - دکتر علمی - غضنفری - دکتر غنی - فتوحی -
مهندس فرخ - فرنود - اهری - ایلخانی پور - ایمان
زهرانی.

ممتنعین - آقایان :

بختیار بختیارها - حکمت بزدی - اسمعیل خزیمه -
دکتر رئیسی - رامبد - ضیاء رضوی - مهندس رهبر -
زنتاب - ساگینیان - کریم بخش سعیدی - سمعی - دکتر
شریف امامی - شیخ رضائی - صادقی - دکتر فضل الله
صدر - عبدالحسین طباطبائی - طباطبائی دیبا - ظفر -
مخبر طباطبائی - فرهادپور - دکتر محقق - دکتر موسوی
امین - موقر - نامور - نجد شیبانی - توده - دکتر آزاد -
محمدعلی آموزگار - دکتر ابوالهدی لنگرودی - احتشامی -
اخوی - دکتر اسدی - اکبر - امام مردوخ .

۱۲ - اعلام وصول و قرائت نامه های مربوط به پنج فقره لایحه قانونی از مجلس سنا

رئیس - نامه های از مجلس سنا رسیده است برای
اطلاع مجلس قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

عطف بنامه شماره ۴۴۳۸۵ مورخ ۱۳۵۰/۳/۱۰

آن مجلس محترم گزارش کمیسیون شماره ۴ (دارائی)
در قبال لایحه شماره ۶۹۰۹۶/۲۷ مورخ ۱۳۳۸-۱۲/۱۴
دولت راجع به تفریح بودجه سال ۱۳۳۷ کل کشور در
جلسه روز دوشنبه ۱۰ آبان ماه ۱۳۵۰ مطرح گردید و
بتصویب مجلس سنا رسید .

اینک لایحه قانون فوق جهت اخذ رأی نهائی آن
مجلس محترم بضمیمه ایفاد میگردد .

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

رئیس - رأی نهائی نسبت باین لایحه در جلسه آینده
اخذ خواهد شد .

ریاست محترم مجلس شورای ملی

عطف بنامه شماره ۴۴۳۸۷ مورخ ۱۳۵۰/۳/۱۰ آن
مجلس محترم گزارش کمیسیون شماره ۴ (دارائی) در قبال
لایحه شماره ۳۶۹۶۲ - مورخ ۱۳۴۵/۱۱/۹ دولت راجع
به تفریح بودجه سال ۱۳۴۳ کل کشور در جلسه روز دوشنبه
دهم آبان ماه ۱۳۵۰ مطرح گردید و بتصویب مجلس سنا
رسید .

اینک لایحه قانون فوق جهت اخذ رأی نهائی آن
مجلس محترم بضمیمه ایفاد میگردد .

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

رئیس - رأی نهائی نسبت باین لایحه در جلسه آینده
اخذ خواهد شد .

ریاست محترم مجلس شورای ملی

عطف بنامه شماره ۴۴۳۸۹ مورخ ۱۳۵۰/۳/۱۰
آن مجلس محترم گزارش کمیسیون شماره ۴ (دارائی)
در قبال لایحه شماره ۳۰۶۵۹ - مورخ ۱۳۴۴/۱۲/۱۱
دولت راجع به تفریح بودجه سال ۱۳۴۲ کل کشور در جلسه
روز دوشنبه ۱۰ آبان ماه ۱۳۵۰ مطرح گردید و بتصویب
مجلس سنا رسید .

اینک لایحه قانون فوق جهت اخذ رأی نهائی آن
مجلس محترم بضمیمه ایفاد میگردد .

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی
رئیس - رأی نهائی نسبت باین لایحه در جلسه آینده
اخذ خواهد شد .

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۳ (دادگستری) در قبال
لایحه شماره ۴۱۲۶۶ مورخ ۱۳۴۹/۱۰/۱۴ دولت راجع
به شکاربان های شکارگاهها و قرق های سلطنتی در جلسه
روز دوشنبه ۱۰ آبان ماه ۱۳۵۰ مطرح گردید و بتصویب
مجلس سنا رسید .

اینک لایحه قانون فوق جهت تصویب آن مجلس
محترم بضمیمه ایفاد میگردد .

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع
می شود .

ریاست محترم مجلس شورای ملی

عطف بنامه شماره ۷۴۶/۴۱۹۹۵ ل ق مورخ
۱۳۵۰/۲/۱۵ آن مجلس محترم گزارش کمیسیون شماره
۳ (دادگستری) در قبال لایحه ۵۳۰۵۴ مورخ ۱۳۴۹/۱۲/۱۸
دولت راجع به مجازات مرتکبین جنحه و جنایت علیه
کشورهای خارجی در جلسه روز دوشنبه ۱۰ آبان ماه
۱۳۵۰ مطرح گردید و بتصویب مجلس سنا رسید .

اینک لایحه قانون فوق که اصلاح شده است جهت
تصویب مجدد آن مجلس محترم بضمیمه ایفاد میگردد .

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

رئیس - اصلاحات سنا به کمیسیونهای مربوط
ارجاع می شود .

۱۴ - اعلام وصول و قرائت نامه رسیده از دولت در اجرای قانون تاسیس شرکتهای بهره برداری از اراضی زیورسدها

رئیس - نامه ای از دولت رسیده است برای اطلاع
مجلس قرائت می شود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در اجرای قانون تاسیس شرکتهای بهره برداری

از اراضی زیرسدها و آئین نامه های مربوط آن ، وزارت
آب و برق با آقای هاشم نراقی مدیر شرکت اچ اندان
اگر و ایند ستیری اف ایران اند امریکا اقدام بامضاء
قراردادی بمنظور بهره برداری از اراضی زیر سد محمد
رضاشاه پهلوی نموده است و مراتب طی نامه شماره
۱۳۵۰/۵/۲۰ مورخ ۱۳۴۹/۳۲/۵۶۶/۵۰۰ به هیئت
دولت گزارش و مورد تأیید قرار گرفته .

اینک بموجب دستور مقرر در ماده ۳ قانون مزبور
یک نسخه از فتوکی قرارداد مزبور و ضمیمه آن و
فتوکی الحاقیه مورخ سوم خردادماه ۱۳۵۰ بقرارداد
مذکور و یک نسخه از پیش نویس اجاره نامه ای را که
نسبت بیک قطعه از قطعات اراضی مورد اجاره تهیه
گردیده است جهت استحضار تقدیم میدارد .

نخست وزیر

وزیر آب و برق

۱۵ - اعلام وصول و قرائت دو نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات

رئیس - نامه های دیگری از دولت رسیده است
برای اطلاع مجلس قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

باستناد ماده ششم قانون برنامه عمرانی چهارم
کشور مصوب ۲۷ اسفندماه ۱۳۴۶ و باریعت ماده واحده
قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای
طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور مصوب ۲۴
خرداد ماه ۴۵ موافقتنامه ای بمنظور جانشینی ۷۱/۵ درصد
از کل مبلغ موافقتنامه مالی منعقد با شرکت پراون باواری
اندسی آلمان جهت ساختمان پایگاههای فشار اصلی و
فرعی از محل اعتبار طرح ۵۲۱۱ عمران خوزستان انتقال
نیروی برق بامؤسسه کردیت انشتالت فورویدر آف باو
آلمان منعقد گردیده است .

اعتبار موضوع موافقت نامه فوق بالغ بر چهار
میلیون و نهصد و سی و یکصد و هفتاد و پنج مارک و بیست
و پنج فینیک (۴/۹۳۰/۱۷۵/۲۵) مارک آلمان است که
در ۱۶ قسط مشاوی و متوالی ششماهه باز پرداخت خواهد
شد و به مانده اقساط باز پرداخت نشده بهره ای از قرار

۶ درصد در سال تعلق خواهد گرفت و سر رسید اولین قسط اصل ۵ اسفند ۱۳۵۱ میباشد .
این گزارش در اجرای تبصره (۲) ماده واحده فوق الذکر تقدیم میگردد .

امیر عباس هویدا

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

باستناد ماده ششم و قانون برنامه عمرانی چهارم کشور، مصوب ۲۷ اسفندماه ۱۳۴۶ و بارعایت ماده واحده و قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور، مصوب ۲۴ خردادماه ۱۳۴۵ موافقت نامه اعتباری مبلغ سی میلیون و هفتصد و سی و پنج هزار و شصت و سی (۳۰/۷۳۵/۶۳۰) دلار آمریکائی به منظور تأمین قسمتی از هزینه ارزی احداث مولدهای سوم و چهارم نیروگاه شهریار بابانک صادرات و واردات آمریکا و بانک چیس مانهاتان نیویورک منعقد گردیده است ، اعتبار مذکور در بیست و چهار (۲۴) قسط شش ماهه بازپرداخت میگردد . نرخ بهره اعتبار بانک صادرات و واردات آمریکا شش درصد در سال و نرخ بهره بانک چیس مانهاتان یک درصد در سال علاوه بر نرخ پایه بهره اعتبارات نود روزه بانک اخیر الذکر میباشد .

این گزارش در اجرای تبصره (۲) ماده واحده فوق تقدیم میگردد .

امیر عباس هویدا

۱۶ - بیانات بعد از دستور آقای دکتر گایگ

رئیس - آقای دکتر گایگ بعنوان بعد از دستور صحبت می کنند ، بفرمائید .

دکتر گایگ - جناب آقای رئیس - همکاران محترم، خانمها، آقایان:

روزهائی که گذشت همه ما در شادمانی خاص و دقایق شوق انگیز بی سابقه ای بسر بردیم ایامی که مین ما ایران در جنبی پر شور و جشی پر ثمر قرار داشت و دیدگان ما در چهار سوی این سرزمین پر برکت از مشرق بمغرب از شمال تا جنوب بتحولات و دگرگونی های درخشان روشن میگردد .

در سراسر کشور چه در تهران و چه در شیراز شهر گلها و اصفهان زیبا چه در تبریز خوش هوا و کرانه های لاجوردین

دریای شمال و چه در دها و قصبیات کشور در همه جا نسیم تازه ای همچون نسیم بهاری چند هزار ساله ایران بوزیدن گرفته بود .

ایران بعنوان کشوری شاهنشاهی پابسن ۲۵۰۰ سال نهاده است زیر از ۲۵۰۰ سال پیش تا کنون مانند شخصیت واحد با مفهوم خاص ملی بسر برده است - از جاده های سخت گذشته و گاهی از راههای پر سنگلاخ و گردآلود زمانی از مسیر گلبار گام زده است .

در طی تاریخ دوستانی داشته و گاه از دشمنان بی نصیب نبوده است - در سیر قرن ها موجودیت خود را در جهات گوناگون مذهبی فرهنگی هنری و غیره متجلی ساخته و همواره ثابت و استوار بجامانده است و خواص ذاتی خویش را از دست نداده است . و ایران همواره باقی مانده است .

از کوروش کبیر تا به امروز که دوران سلطنت پرشکوه شاهنشاه آریامهر بر این مرز و بوم میباشد کشور ایران بر خلاف ویران گریهای سیر تاریخ توفیق یافته است تا به پیروزیها و ترقیات شایانی نایل گردد .

ملت هائی که از لحاظ تاریخ غنی هستند اگر تنها بگذشته خویش مغرور گردند و آنرا با پول اندوخته مقایسه کنند و با خواب های خیالی آن بسر برند تنها میتوانند در جا بزنند و لذا باید فراموش نکنند در قرنی که با سرعت زیاد رو بترقی و تعالی است در جازدن یعنی عقب نشینی هم چون دریاچه ای اگر آب تازه در خود نپذیرد خشک خواهد شد .

شاهنشاه محبوب ما از آغاز سلطنت تا کنون همواره باروش های آگاهانه و سیاست دور اندیشانه اوقاتشانرا در جهت بالا رفتن سطح فرهنگ و بهتر نمودن وضع زندگی مردم توجه ویژه ای معطوف میدارند ازین بردن فقر و مساعد نمودن عوامل و شرایط بهزیستی در سطح روستاها مبارزه بایسوا دی استفاده از کلیه منابع طبیعی کشور با سیاست دور اندیشانه اوقاتشانرا در این راه صرف مینمایند تحولات و پیشرفت ها بویژه در ده سال اخیر در محیط امن و آرام ایران بنحو شایسته و ارزنده ای چشم گیر است .

ما ارمانه آنچه که در خاطر داریم و جزء تاریخ ماست و بلکه کیان امروزی ما بر آن وقایع بنا شد - بقای خود

مانند کتیبه های تخت جمشید که بر سنگ کنده شده است و قلب های ما هر یک کتیبه است که بهترین صورت آثار و خاطرات دوران شاهنشاهی ایران را از کوروش کبیر تا به دوران پرافتخار امروز مانند نوشته ها بر سنگ در قلوب ما ثبت گردیده .

بقای هر اساس بر عدالت است و شاهنشاهی ایران بر اساس عدالت استوار بوده و رفتار با اقلیتهای مذهبی در این سرزمین بهترین دلیل عدالت شاهنشاهی ایران در طول تاریخ بوده است .

برای ما ارمانه برگزاری جشن های ۲۵۰۰ ساله بنیانگذاری شاهنشاهی ایران معنای خاصی را دربر دارد .

از لحاظ تاریخی و جغرافیائی و هم چنین از نظر نژادی و اجتماعی هیچ کشوری و هیچ ملتی در دنیا پانده از ایران و ایرانی به ارمانه نزدیک نبوده . (صحیح است)

از زمانهای پیش از تاریخ و بویژه از هنگام استقرار نژاد آریائی در سرزمین های آسیای صغیر ایرانی با قوم ارمنی دارای هم بستگی های محکم دائمی و ناگسستی بوده است . (صحیح است)

علاوه بر پیوندهای مستحکمی که بین این دو برقرار بوده ارمانه قرن های متمادی در سرزمین ایران بسر برده است و بیشتر اوقات بخاطر روی دادهای جنگ و ستیز باین آب و خاک راه یافته اند شواهد و مدارک روشن تاریخی در دست هست که نشان میدهد مهاجرت ارمانه به ایران از قرن یازدهم پس از حمله سلجوقیان و سپس مغولها آغاز می گردد .

در این زمان تعداد کثیری از ارمانه به ایران منتقل شدند و در شهرهای تبریز ، مرند ، خوی ، شاهپور ، مراغه رشت ، اراک و نواحی جنوب ایران و هم چنین در نقاط شمالی استقرار یافتند .

مهاجرت ارمانه بفرمان شاه عباس کبیر به جنوب ایران که از آغاز قرن ۱۷ انجام یافته است اهمیت خاصی دارد و هزاران نفر از ارمانه به اصفهان پایتخت ایران در آن زمان کوچ کردند و در سمت جنوب زاینده رود جای گرفتند و در آنجا شهری ساختند بنام جلفای نو -

در اینجاز ندگی درخشانی پیدا کردند زیرا شاه عباس کبیر و جانشینانش از حریت و سبیل رفاه و شرایط مساعد زندگی را برای آنان فراهم کرده بودند .

بازرگانان برجسته و ثروتمند ایران آن زمان در کشورهای اروپائی و دیگر نقاط مشرق زمین درگسترش تجارت خارجی ایران نقش مؤثری ایفا کرده اند و علاوه بر آن در ترقیات و پیشرفت های داخلی ایران نیز سهم بسزائی داشته اند Tavernier جهانگرد مشهور فرانسوی قرن ۱۷ درباره بازرگانان ارمنی چنین می نویسد .

اینان در مدت کوتاه آنچنان مهارت یافتند که دیگر - رشته ای از تجارت باز نماند که بآن دست نزنند - اینک با نقاط دور دست مانند تونکن جاوه ، فیلیپین و سراسر قاره آسیا به بر چین و ژاپن و همچنین روسیه و تقریباً با کلیه کشورهای اروپائی روابط بازرگانی برقرار کرده اند .

اینک که در هفتمین دهه قرن ۲۰ یعنی در آرامترین دوران زندگی خود بسر میبریم نباید ایران را که روزی از میان توفان ها و شعله ها گذشته و امروز از امنیت و ثبات کامل برخوردار است فراموش کنیم در حالیکه در خاور میانه و خاور دور و دیگر کشورها شورش ها و آشوب های داخلی وجود دارد شکر خدایرا فخر و مباهات باد رهبران ایران زمین شاهنشاه آریا مهر را که تحت رهبری آزاد - اندیشه و عدالت خواهانه شان کشور ایران در دوران سلطنت معظم له و بخصوص در سال های اخیر از نعمت امنیت برخوردار بوده و با گام های سریع و استوار بسوی ترقی پیش می رود امروز دوی بسیاری از نقاط گیتی جلوه های محسوس از تجدید حیات مذهبی مشهود است - این موضوع بویژه پس از جنگ بین المللی دوم برای جامعه بشریت بیشتر احساس شده است چرا که آنان پس از تحمل تکان های روحی تحت تأثیر شعور باطن خویش دریافتند که بدون پای بند بودن به اصول دینی و اخلاقی و بدون اعتقاد بوجود خدا و مبانی مذهبی و معنوی انسان موجودی بی شباهت به حیوان نخواهد بود .

رهبران مذهبی و روحانیان برجسته بایکدیگر ملاقات میکنند افراد روحانی و غیر روحانی از ملت های مختلف و کشور های گوناگون جلساتی برپا میکنند و در کنگره ها

و کفرانتهای بزرگ گردهم می نشینند و برخلاف مبارزات غیر منطقی گذشته و کارشکنی های علیه یکدیگر امروز دست دوستی و برادری بهم داده و با همکاری بایکدیگر در راه تقویت مبانی دین و ایمان از هرگونه مجاهدت دریغ نمیورزند - همچنان بین فرقه های اسلامی با اساس دارالتقرب که به همت فردی از ایران بوجود آمد امیدواریم همان نزدیکی بین ادیان آسمانی بوجود آید چنانچه آثار بسیاری از آن در مسیحیت بظهور رسیده . اعتقادات مذهبی و تأثیر حیاتی آن در اصول اساسی زندگی این ملت است که بفرمان شاهنشاه آریامهر سپاه دین بوجود میآید و این چنین برای ایجاد یک زندگی سالم اجتماعی مذهب را نخستین رکن اساسی دانسته اند . چون همکار محترم بنده آقای ساگیتیان بطور مشروح شرکت ارامنه را در کلیه جشنهای پرشکوه ۲۵۰۰ ساله و انعکاس مطبوعات ارمنی زبان کشور و خارجی را بیان نموده اند از ذکر مجدد فعالیت افتخارآمیز آنان صرف نظر مینمایم . نکته بسیار جالب رژه آن روز بزرگ در تخت

جمشید که همه ما حضوراً یا از تلویزیون مشاهده کردیم یعنی بزرگ داشت همه ما دیدیم بس از رژه سربازان سلاطین دوره های سابق بجای نشان دادن توپ تفنگک طیاره و آخرین سیستم رزمها افراد سپاه دانش سپاه بهداشت و خدمت گذاران بشر در مقابل انظار رژه رفتند و این ابتکار تازه از فکر بلند شاهنشاه آریامهر است که به جهانیان نشان داده شد که ایرانیان چگونه به صلح جهانی و وظیفه انسانیت احترام میگذارند .

اکنون با کمال صمیمیت وظیفه خود میدانم به درگاه عظمت پروردگار سپاس و ستایش گذارم تا به ذات اقدس شاهنشاه آریامهر - شهبانوی - محبوب و ولیعهد عزیز سلامتی - طول عمر - دوام سلطنت پر خیر و برکت عنایت فرمایند (احسن، احسن) .

۱۷ - ختم جلسه

رئیس - با اجازه خانمها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنیم تساریخ و دستور جلسه آینده بعداً با اطلاع همکاران محترم خواهد رسید .

(جلسه در ساعت یک و پانزده دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - **عبدالله ریاضی**

سؤالات

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

خواهشمند است مقرر فرمایند نماینده دولت برای پاسخ به سؤال زیر در مجلس شورای ملی حضور بهم رسانند .

- ۱ - علل افزایش غیرعادی بهای ارزاق عمومی مخصوصاً تخم مرغ - پنیر - کره - و روغن نباتی چیست؟
- ۲ - دولت برای جلوگیری از این افزایش قیمت و تجاوز بحقوق مصرف کننده چه اقدامی بعمل آورده است با تقدیم احترام - دکتر لطف الله رئیسی

***

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

تقاضا دارد مقرر دارند نماینده دولت برای پاسخ بموارد زیر در مجلس شورای ملی حضور بهم رسانند .
۱ - برای تأمین مسکن کارکنان فنی و کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران تاکنون چه اقدامی شده است .

- ۲ - جمع دریافتی مدیر عامل و هریک از اعضاء هیئت مدیره در سال چه مبلغ است .
- ۳ - دستمزد کامل روزانه يك زاننده اتوبوس - يك كمك راننده و يك بلیط فروش چه مبلغ است . با تقدیم احترام - فرهاد پور

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً استدعا دارد مقرر فرمایند نماینده دولت برای پاسخ بموارد زیر در مجلس شورای ملی حضور بهم رسانند .

- ۱ - جمع کل بدهی شرکت واحد اتوبوسرانی در این تاریخ چه مبلغ است ؟
- ۲ - این بدهی مربوط به چه اشخاص حقیقی و حقوقی و کدام يك از مؤسسات دولتی است و هر کدام چه مبلغ طلبکارند .
- ۳ - تا بحال بطور کلی چه مبلغ از بودجه عمومی باین شرکت پرداخت شده . با تقدیم احترامات - فرهاد پور

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

متمنی است مقرر فرمایند نماینده دولت برای پاسخ بموارد زیر در مجلس شورای ملی حضور بهم رسانند .

- ۱ - جمع کل درآمد ناخالص شرکت واحد اتوبوسرانی تهران در يك ساله ۴۹ چه مبلغ بوده است ؟
- ۲ - هزینه های اداری و بهره برداری این شرکت هریک چه مبلغ است ؟
- ۳ - تعداد کل اتوبوسهای شرکت و تعداد اتوبوسهاییکه بطور معمول مشغول بکارند چیست ؟
- ۴ - برای تأمین رفاه مسافرین و افزایش میزان حمل و نقل مسافر چه اقدامی شده است . با تقدیم احترامات - فرهاد پور